



Lietuvos Respublikos Seimo *ketvirtoji sesija*

2018 m. gegužės 3 d.
165 nenumatytas posėdis

Stenogramos

90

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

IV (PAVASARIO) SESIJA

2018 m. gegužės 3 d.

Nenumatytas posėdis Nr. 165

Gegužės 3-iosios Konstitucijos metinių minėjimas

Seimo Pirmininko Viktoro Pranckiečio kalba	5
Lenkijos Seimo vicemaršalkos Beatos Mazurek kalba	6
Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininko Andrijaus Parubijaus kalba	8
Seimo laikinosios Gegužės 3-iosios grupės pirmininko, Seimo nario Andriaus Kubiliaus kalba	9
Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Česlavo Okinčico kalba	10
VDU Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto Politologijos katedros vedėjo doc. dr. Andžejaus Pukšto kalba	12
Seimo Gegužės 3-iosios deklaracijos projekto Nr. XIIIIP-2066 pateikimas (A. Kubilius)	13

Dėl Lietuvos kvietimo tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nare (EBPO)

Ministro Pirmininko S. Skvernelio kalba	16
Seimo nario A. Butkevičiaus kalba	18
Užsienio reikalų ministro L. A. Linkevičiaus kalba	19
Seimo nario E. Zingerio kalba	21
Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Indijos Respublikos sutarties dėl ekstradicijos ratifikavimo“ projekto Nr. XIIIIP-1550(2) svarstymas ir priėmimas	22
Šio įstatymo priėmimas	23
Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Naujosios Zelandijos partnerystės susitarimo dėl santykių ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIIIIP-1557(2) svarstymas ir priėmimas	23
Šio įstatymo priėmimas	23
Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Armėnijos Respublikos visapusiškos ir tvirtesnės partnerystės susitarimo ratifikavimo“ projekto Nr. XIIIIP-1984 pateikimas (L. A. Linkevičius)	23
Įstatymo „Dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas 2007 m. balandžio 25 ir 30 d. pasirašytas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Jungtinių Amerikos Valstijų oro susisiekimo susitarimas, ratifikavimo“ projekto Nr. XIIIIP-1983 pateikimas (R. Degutis)	25
Seimo nutarimo „Dėl demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-2025 pateikimas (L. Kukuraitis)	26
Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo Nr. I-798 3, 4, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 21, 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1447 pateikimas (V. Sinkevičius)	31

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario N. Puteikio pareiškimas	35
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	36

SANTRUMPOS

LLRA-KŠSF	– Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDDF	– Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
LSDPF	– Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF	– Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF	– Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG	– Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF	– Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
TTF	– Frakcija „Tvarka ir teisingumas“

A	– alternatyvus teisės aktas
ES	– su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR	– Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas
VK	– su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu susijęs teisės aktas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

IV (PAVASARIO) SESIJOS NENUMATYTO POSĖDŽIO NR. 165 STENOGRAMA

2018 m. gegužės 3 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiamieji Seimo nariai, minėjimo dalyviai ir svečiai, Jūsų Ekscelencijos, kolegos, pradedame 2018 m. gegužės 3 d. Seimo posėdį. (*Gongas*)

10.00 val.

Gegužės 3-iosios Konstitucijos metinių minėjimas

Sveikiname į 1791 metų pirmosios rašytinės Konstitucijos Europoje metinių minėjimą atvykusius dalyvius ir džiaugiamės, kad su mumis dalyvauja svečiai: Lenkijos Respublikos Seimo delegacija, vadovaujama vicemaršalkos ponios B. Mazurek, (*Plojimai*) ir Ukrainos Aukščiausiosios Rados delegacija, vadovaujama Pirmininko A. Parubijaus. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Sveikinimo žodį kviečiu tarti Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininką V. Pranckietį. Prašau.

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko Viktoro Pranckiečio kalba

V. PRANCKIETIS. Gerbiamasis Lietuvos Respublikos Seime, gerbiamasis Ministre Pirmininke, gerbiamasis Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininke pone Andrijau Parubijau, gerbiama Lenkijos Respublikos Seimo vicemaršalka ponia Beata Mazurek, gerbiamieji šio posėdžio dalyviai, šiandien minime ypatingą įvykį – 1791 metų Gegužės 3-iosios Konstituciją. Malonu, kad šia proga sulaukėme garbingų svečių iš Ukrainos ir Lenkijos. Tai rodo, kad mūsų tautos yra solidarios. Esame stiprūs, kai esame drauge.

1992 metų Lietuvos Respublikos Konstitucijos preambulėje rašoma: „Lietuvių tauta, prieš daugelį amžių sukūrusi Lietuvos valstybę, jos teisinius pamatus grindusi Lietuvos Statutais ir Lietuvos Respublikos Konstitucijomis...“ Lietuvos konstitucionalizmo raida prasidėjo dar 1529 metais priimtu Pirmuoju Lietuvos Statutu. Tuo pagrįstai didžiuojamės.

XVIII amžiuje Abiejų Tautų Respublikos Ketverių metų Seimo atstovai, išvelgdami reformų svarbą ir būtinybę, parengė Konstituciją, paremtą valdžios atskyrimo principu, tapusią Europos parlamentarizmo, taigi ir šiuolaikinės demokratijos, naujos epochos pagrindu.

1791 metų Gegužės 3-iosios Konstitucija ir tų pačių metų spalio 20 dieną priimtu Abiejų Tautų tarpusavio įsipareigojimu pirmiausia pabrėžiama teisinės valstybės svarba ir išreiškiama pagarba asmens teisėms ir laisvei.

Ši pirmoji Europoje ir antroji pasaulyje priimta rašytinė Konstitucija suteikia mums puikią progą apmąstyti konstitucinių principų reikšmę ir svarbą.

Skirtingai nei Jungtinių Amerikos Valstijų Konstitucija, kuria buvo siekiama įtvirtinti valstybę, ar keliais mėnesiais vėliau priimta Prancūzijos Konstitucija, kuria siekta įtvirtinti revoliucijos laimėjimus, Abiejų Tautų Respublikos priimta Konstitucija buvo siekiama sudėtingu istoriniu laikotarpiu išsaugoti valstybę.

Deja, mūsų tautas blaškė istorijos vėtros, slopino carinė priespauda, kalbos draudimai ir tremtys, tačiau per amžius mums padėjo atsilaikyti mus vienijantis bendrumo jausmas, darni kaimynystė ir nuskriaustųjų solidarumas. Prieš 100 metų atkūrę savo nepriklausomas valstybes, visi kartu išgyvenome sudėtingą ir tragišką XX amžių: okupacijas, karus, pokario rezistentų žūtis

ir tragiškas tremtis, holokaustą, holodomorą, tautų genocidą, ir ilgą laiką buvome priversti gyventi be žmogaus teisių ir europietiškų vertybių, garantuotų dar 1791 metų Gegužės 3-iosios Konstitucijoje.

1794 metais prasidėjusio sukilimo prieš carinę priespaudą vadas Tadas Kosciuška šūkiu „Už jūsų ir mūsų laisvę“ telkė lietuvius ir lenkus, ukrainiečius ir gudus bei kitų tautų žmones mūsų žemėse ginti europietiškus Gegužės 3-iosios Konstitucijos idealus. XX amžiaus viduryje laisva ir vieninga Europa buvo sukurta vadovaujantis tokiu pat šūkiu.

Šiandien kviečiame Gegužės 3-iosios Konstitucijos kūrėjų įpėdinius padaryti viską, kad višos valstybės, įsikūrusios buvusiose Abiejų Tautų Respublikos žemėse, turėtų galimybę tapti laisvos ir vieningos Europos dalimi.

Šiandien mus dar glaudžiau vienija šių dienų ir ateities bendri svarbiausieji iššūkiai: agresija Europos Sąjungos kaimynystėje Ukrainoje, tolesnė Ukrainos eurointegracija ir laisvos bei vieningos Europos ateitis.

Noriu paminėti puikų mūsų trijų valstybių integracijos pavyzdį reaguojant į išorės grėsmes – tai bendra Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos karinė brigada „LitPolUkrBrig“, jai suteiktas mūsų bendro vado Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didžiojo etmono Konstantino Ostrogiškio vardas.

Matydami grėsmes iš Rytų, turime eiti išvien ir kartu atremti naujus iššūkius. Mažų tautų nebūna, bendra žmoniškųjų vertybių gynyba nugali ir galingiausias jėgas. Esame pavyzdys kitoms valstybėms, tokioms kaip Ukraina, Gruzija, Moldova. Mūsų trijų šalių parlamentai daug prisideda prie Ukrainos eurointegracijos.

Jau 14 metų esame Europos Sąjungos ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos dalis. Europos Sąjunga ir NATO yra pagrindinės kolektyvinės struktūros, padedančios užtikrinti demokratinių, laisvų Vakarų pasaulio tautų laisvę ir saugumą. Nuosekliai pasisakome už NATO atvirų durų politikos tęstinumą, remiame Ukrainos suartėjimą su NATO ir jos europinę perspektyvą.

Gerbiamieji, sveikindamas čia susirinkusius Gegužės 3-iosios Konstitucijos minėjimo dalyvius, linkiu nepalauti didžiulio mūsų šalių ir tautų draugystės ir vienybės, kuri padeda mums augti stipriems. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkojame Seimo Pirmininkui V. Pranckiečiui ir maloniai kviečiame sveikini mo žodį tarti Lenkijos Respublikos Seimo vicemaršalką poniją Beatą Mazurek.

Lenkijos Respublikos Seimo vicemaršalkos Beatos Mazurek kalba

B. MAZUREK. Gerbiamasis pone Prezidente, gerbiamasis pone Seimo Pirmininke, gerbiamieji ponios ir ponai, man didelė garbė ir džiaugsmas, kad galiu šiandien kartu su Lietuvos Seimo nariais švęsti datą, kuri yra mūsų bendra šventė, mūsų bendra istorija, mūsų bendras pasiekimas ir nebijodama, kad būsiu patetiška, dar pridursiu – bendras pasididžiavimas. Ši įsimintina data yra 1791 metų gegužės 3-ioji – diena, kai džiūgaujančiai miniai buvo paskelbta, jog priimtas Valdymo įstatymas, kuris mūsų savimonėje įsitvirtino kaip Gegužės 3-iosios Konstitucija.

Tarp Gegužės 3-iosios Konstituciją lydinčių reiškinių, kuriuos prisimename šiandien, labiausiai stebina tai, kad abi tautos – lenkų ir lietuvių, garsėjančios savo narsumu ir tiesiog šlovinančios savo karinius žygius, atrado Valdymo įstatyme didelę mus vienijančią pranašišką jėgą, taigi teisės akte, kuris pagal savo prigimtį gali sužavėti daugiausia teisininkus, mokslininkus, specialistus. Šiuo atveju jo novatoriškumas, jo siunčiama gera žinia sujaudino visą bendruomenę, abi mūsų tautas ir peržengė mūsų bendros valstybės ribas, į istoriją įėjo kaip pirmoji Europoje rašytinė Konstitucija. Konstitucija buvo sukurta konkrečiomis politinėmis sąlygomis, kai politinės ir teisinės sistemos erozija pradėjo kelti pavojų valstybės egzistavimui. Tad Konstitucijos kūrėjai atmetė galimybę, kad tęstųsi tokia padėtis ir kad būtų apsiribota vien tokiomis pastangomis, kurios tik retušuotų, bet nekeistų esamos tikrovės. Konstitucijos invokacijoje patvirtinti visi svarbiausi valstybės tapatybės šaltiniai, krikščionybės dvasinio paveldo tęstinumas ir, pripažindama ypatingą Romos Katalikų Bažnyčios reikšmę Lenkijos istorijoje, Konstitucija kartu užtikrina visų religijų taikų tikėjimą ir valdžios globą.

Ypatinga Konstitucijos reikšmė yra ta, kad ji davė pradžią formuotis modernioms tautoms, kurios pradėjo kurti savo valstybes. Konstitucijos 5 skyriuje konstatuota, kad „Visa žmonių visuomenės valdžia kyla iš tautos valios“. Joje dar nebuvo vienareikšmiško tautos apibrėžimo, buvo naudojami trys skirtingi aiškinimai, bet ji prisidėjo prie jo suformulavimo, nes sulygino bajorų ir miestiečių politines teises, priėmė valstiečius teisės ir valdžios globon. Vėlesniems kėsinimosi į Lenkijos Respublikos laisvę ir egzistavimą įvykiams priešinosi besikurianti vieninga tauta. Konstitucija pagal Monteskjė įtvirtino valdžios padalijimą į įstatymų leidžiamąją, vykdomąją ir teisimų, taip pat įvedė ministrų atsakomybę prieš parlamentą. Valdymo įstatymas pašalino esminį Abiejų Tautų Respublikos silpnumo elementą, karinį silpnumą, nes sukūrė kariuomenę. Gegužės 3-iosios Konstitucija visuotinai laikoma didžiausiu laimėjimu lenkų parlamentarizmo, kurio 550-ąsias metines minėsime šiais metais.

Priimta Konstitucija buvo dar vienas ramstis, reguliuojantis unikalius Lenkijos ir Lietuvos santykius, paremtus principu – laisvi su laisvaisiais, lygūs su lygiaisiais. Pirmasis etapas – Krėvos unija ir kitas svarbus istorijos įvykis – Lietuvos krikštas, kurio 630-ąsias metines kartu minėjome mūsų parlamentų forume.

Antrasis etapas – bendra pergalė Žalgirio mūšyje. Ji įtvirtino mūsų ryšius, sustiprino mūsų jėgą ir ilgiems metams sutvarkė Europos politinę areną.

Trečiasis etapas – Liublino unijos pasirašymas. Artėja jos 450-osios metinės ir aš tikiuosi, kad kitų metų liepą mes jas švėsime kartu, nepaisydami skirtingų per amžius buvusių vertinimų. Taip pat čia matyti novatoriški Lenkijos ir Lietuvos veiksmai. Ši savanoriška ir lygiateisė lenkų ir lietuvių sąjunga gali būti vertinama kaip pirmą kartą idėja ir jos realizavimas, taigi kaip Europos Sąjungos pirmtakas.

Ketvirtasis etapas – Gegužės 3-iosios Konstitucijos priėmimas kartu su Abiejų Tautų tarpusavio įsipareigojimu, kuris pateikė detalias Valdymo įstatymo vykdomąsias taisykles.

Trumpalaikių ir ilgalaikių rezultatų virtinė atspindi visą komplikuoją Lenkijos istoriją ir konstitucinę valstybės kūrimo vaidmenį. Trumpalaikis rezultatas turėjo būti valstybės degradavimo neatidėliotinas nutraukimas, o ilgalaikis – naudingas nutarimų diegimas naujos valstybės ir tautos labui. Likimas, kuris formavo grobikiškų valstybių įvaizdį, lėmė kitaip. Trumpalaikis rezultatas buvo Lenkijos valstybės žlugimas, tačiau ilgalaikis pranoko bet kokias spėliones. Konstitucija tapo sunaikintos valstybės testamentu ir kelrodžiu jos tautai, atrama šešioms lenkų kartoms be valstybės ir etalonu Lenkijos valstybei, atgimusiai 1918 metais. Tais pačiais metais atgimė Lietuvos valstybė. Beje, abiem tautoms teko susidurti ir su neigiamais bendro paveldo padariniais. Tačiau netrukus mus vėl suvienijo bendras likimas: karas, agresija, okupacija, nepriklausomybės praradimas. Bet, praėjus pusei amžiaus, bendras likimas abiem tautoms ir valstybėms parodė kitokį – draugišką veidą, o lenkų „Solidarumas“ ir lietuvių Sąjūdis reikšmingai prisidėjo prie sovietų imperijos sugriovimo bei Europos pertvarkymo ir suvienijimo.

Šios bendros istorijos dėka lenkų ir lietuvių bendrija gyvuoja ir toliau, nors yra jau kitokio pobūdžio – tai Europos valstybių sąjunga. Tai bendruomenė, kurioje mes neprarandame savo istorinio išskirtinumo, o ieškome kelių jai stiprinti pirmiausia didžiosiose organizacijose – NATO ir Europos Sąjungoje, taip pat puikiai vystydami regioninį bendradarbiavimą ar kurdami didžiulius infrastruktūros projektus. Tai labai veiksminga reakcija į išorinio pasaulio pavojus, ji taip pat užtikrina mūsų tautų plėtrą ir bendradarbiavimą.

Gerbiamieji ponios ir ponai, mūsų ryžto ir atkaklumo jėga, taip pat stiprūs lenkų ir lietuvių ryšiai turi keletą šaltinių. Vienas iš jų buvo *expressis verbis* išreikštas Gegužės 3-iosios Konstitucijoje, kuri pripažino išskirtinį Romos Katalikų Bažnyčios vaidmenį Lenkijos istorijoje. Daugelio amžių tikėjimas Dievo apvaizdos globa, daugiau nei tūkstantį metų Lenkijoje ir daugiau nei 600 metų Lietuvoje, buvo mūsų minčių ir veiksmų kelrodis ir formavo stiprią dvasinę mūsų tautų bendruomenę. Mūsų kultūrai ir dvasiškumui tikėjimas suteikė didelį įdirbį. Davė puikų šventųjų būrį, prie kurio neseniai prisijungė neeilinė šventojo Jono Pauliaus II asmenybė, savo didinga meile aprėpusi ir lenkus, ir lietuvius. Tesirūpina šis šventasis ir toliau abiejų, lenkų ir lietuvių, tautų geroje ir tikėjimu. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkojame poniai B. Mazurek.

Kviečiu tarti žodį Jo Ekscelenciją Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininką Andrijų Parubiją.

Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininko Andrijaus Parubijaus kalba

A. PARUBIJ. Gerbiamas Seimo Pirmininke, gerbiamas vicemaršale, gerbiami Lietuvos Seimo deputatai, Vyriausybės atstovai, visi dalyviai. Visų pirma noriu jus pasveikinti su garsiausiu įvykiu – tai yra 1791 metų gegužės 3-ios dienos, kuri tapo labai reikšminga ne tik tai mūsų regionui, bet kuri pasidarė labai svarbi ir visai Europai, pirmąją rašytine Konstitucija, įteisinta visame Europos kontinente, ir antrąją po Jungtinių Valstijų. Aš neturiu kokių nors abejonių, kad tai yra vienas iš reikšmingiausių puslapių mūsų bendros istorijos, kuri rodo laisvės troškimą ir savigarbą.

Likimas mums davė nepaprastą istoriją, mes tūkstantį metųėjome kartu, kurdami vertybes, dėl kurių ir buvo suformuota Europa. Mūsų tautoms tuo bendru laikotarpiu reikėjo būti Europos skydų, kai gynėme Europos civilizaciją nuo atakų iš Rytų.

Šioje istorijoje yra ir kitų labai garbingų puslapių. Aš norėčiau priminti 1642 metų mūsų, kai mūsų bendra kariuomenė sugebėjo laimėti pirmąją pergalę, t. y. pergalę prieš Aukso ordą. Taip pat noriu priminti bendrą mūsų – Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos riterių mūsų – Oršos mūsų 1514 metų rugsėjį, kai mūsų jungtinė kariuomenė kartu su kunigaikščiu Konstantinu Ostrogiškiu sugebėjo visiškai sunaikinti Maskvos kariuomenę.

Mūsų bendra istorija ir toliau tęsiasi. Prieš šimtą metų mes kartu pradėjome ginti savo tautinių identitetą ir kovoti už savo nepriklausomybę. Prieš šimtą metų faktiškai vienu metu ir Lietuva, ir Ukraina paskelbė savo nepriklausomybę ir pradėjo savo nepriklausomybės naują istoriją. Bet tada, deja, Ukraina nesugebėjo išsaugoti savo valstybingumo. Mes negalėjome atlaikyti Ordos ir Moskovijos spaudimo. Ukrainos valstybė buvo prarasta ir ta kaina buvo mums holodomoras, inteligentijos represijos, bet mes laukėme tos dienos, kai vėl galėsime atnaujinti savo nepriklausomybę, vėl galėsime paskelbti savo nepriklausomybę.

Aštuntojo dešimtmečio pabaigoje, kai prasidėjo naujas nacionalinio atgimimo etapas, mes Ukrainoje su viltimi ir nuostaba žiūrėjome į Lietuvą, į Vilnių ir stebėjome jūsų veiksmus. Jūsų veiksmai buvo mums rodiklis. Atsimenu, kai jaunas atvažiuodavau į Vilnių, čia spausdino Ukrainos laisvąjį laikraštį. Jame mes skatinome Ukrainos laisvės dvasią, todėl man asmeniškai Lietuva ir Vilnius yra artimiausi draugai, o pagrindas – nepriklausomybė. Mes tada sugebėjome atnaujinti Ukrainos nepriklausomybę ir sugebėjome, kaip ir Lietuva, paskelbti nepriklausomybę.

Atrodo, kad viskas jau yra istorija, bet tas priešas, kuris buvo ir prieš 500 metų, ir dabar, – Rusijos imperija ir toliau egzistuoja. Tik keičiasi Rusijos imperijos pavadinimas. Ji galėjo vadintis Moskovijos imperija, galėjo vadintis Sovietų Sąjunga, gali vadintis Rusijos Federacija. Pavadinimas gali keistis, bet nesikeičia viena – imperijos dvasia ir noras mūsų tautas, kurios kovojo ir kovoja už savo nepriklausomybę, vėl grąžinti savo įtakon. Ukraina ir dabar kiekvieną dieną jaučia šią agresiją.

Likimas lėmė mums išbandymus, kad mes XXI amžiuje vėl galėtume ginti savo nepriklausomybę ginklais, kaip mūsų seneliai ir proseneliai. Ir vėl, kaip ir prieš šimtą metų, didžiausias mūsų draugas ir sąjungininkas ir Maidane, ir (...) yra Lietuva, Lenkija – tai mūsų didžiausi laisvi sąjungininkai, nes Lenkijoje ir Lietuvoje supranta, kad šiandien Ukrainos kariškiai gina ne vien tik Ukrainą – šiandien ukrainiečių kariškiai saugo visą Europos plotą. Jeigu neatsilaikys Ukraina, kitas smūgis bus į Lietuvą, į Lenkiją arba bet kokia kita kryptimi, nes mes žinome, bendra mūsų istorija demonstruoja, kad kai mes esame kartu, kai tarp mūsų nėra nesusipratimų, mes garantuojame ne vien tik mūsų regiono saugumą, bet mes garantuojame ir viso Europos kontinento saugumą. Dėl to aš labai vertinu mūsų bendrą – Ukrainos, Lenkijos ir Lietuvos – brigadą. Ji primena mums mūsų seną garbingą istoriją ir pabrėžia mūsų tautų bendrą troškimą siekti laisvės ir apginti mūsų laisvę ir nepriklausomybę. Dėl to man labai svarbu, kad dirba mūsų Tarpparlamentinė Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos Asamblėja, kuri rodo labai gilų mūsų tautų ryšį. O mus saisto ne vien tik praeitis, bet mus saisto ir bendras mūsų troškimas europinės ateities. Mums labai svarbu, kad Ukraina dalyvauja NATO, Europos Sąjungos struktūrose, t. y. formaliai įtraukta į Europą, nes būtent Lietuva ir Lenkija kadaise kartu sukūrė tas vertybes, kuriomis dabar gyvena šiuolaikinė Europa.

Esu įsitikinęs, kad šiame kare, kuris vyksta Ukrainoje, mes būtinai nugalėsime. Aš tikrai esu įsitikinęs, kad Rusijos imperija negali būti stipresnė už tautų troškimą siekti laisvės ir garbės. Aš žinau, kad visą laiką jausime stiprų petį mūsų draugų iš Lietuvos ir iš Lenkijos. Esu įsitikinęs, kad pasieksime pergalę, nes esame nugalimi – kai mes esame kartu, mus lydi sėkmė – kai esame kartu, esame laisvi – kai esame kartu. Labai ačiū už dėmesį ir sveikinimą jus su švente. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Žodį tars Seimo laikinosios Gegužės 3-iosios grupės pirmininkas, Seimo narys Andrius Kubilius.

**Seimo laikinosios Gegužės 3-iosios grupės pirmininko,
Seimo nario Andriaus Kubiliaus kalba**

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamas Seimo Pirmininke, gerbiamas Ministras Pirmininke, gerbiami valstybės vadovai, profesorius Landsbergis, Prezidentė Adamkai, gerbiama Lenkijos Seimo vicemarsalka Beata Mazurek, gerbiamas Ukrainos Aukščiausiosios Rados pirmininke Andrijau Parubijau, gerbiami Seimo nariai, gerbiami šio šventinio minėjimo dalyviai!

Šiandien graži diena – mes, lietuviai, lenkai ir ukrainiečiai, susirinkome paminėti mūsų bendros istorijos, jos vieno žymiausių ir, deja, vieno tragiškiausių įvykių. Tai proga prisiminti, proga švęsti, kartu tai proga apmąstyti ne tik mūsų istoriją, bet ir mūsų regiono dabartį, ir dar svarbiau – proga suvokti, kokie bendri iššūkiai mūsų laukia ateityje.

Abiejų Tautų Respublikos Gegužės 3-iosios Konstitucija su jos logišku konstituciniu priedu – spalio 20-osios Abiejų Tautų tarpusavio išipareigojimu – yra vienas žymiausių Abiejų Tautų Respublikos teisinės minties ir valstybingumo kūrimo pasiekimų, kaip jau buvo minėta, tai buvo pirmoji Europos žemyne rašytinė Konstitucija su modernia valstybės sąranga ir pamatinėmis moderniomis žmogaus teisėmis.

Abiejų Tautų Respublika ėmėsi tokios konstitucinės iniciatyvos paveikta gilios Abiejų Tautų Respublikos valdymo krizės. To meto siekis modernizuotis buvo tokios krizės pasekmė.

Deja, Gegužės 3-iosios Konstitucija kartu yra ir vienas tragiškiausių mūsų bendros istorijos simbolių – didžiosios kaimyninės imperijos, išsigandusios mūsų pastangų modernizuotis, nutarė tokios pažangos netoleruoti ir Abiejų Tautų Respublika buvo išdraskyta.

Mus vienija mūsų bendra istorija, bendras kultūrinis palikimas, kurtas visų Abiejų Tautų Respublikoje gyvenusios tautų – lietuvių, lenkų, ukrainiečių, žydų, gudų, rusėnų, totorių, karaimų. Mus vienija garsūs istoriniai pasiekti laimėjimai ir sunkios pergalės. Vienija tai, kad šiais metais visi kartu žymime mūsų valstybių atkūrimo 100-ąsias metines.

Tačiau, kaip žinome, vienija ir mūsų žemėse, kurias T. Snaideris, vienas žymiausių šiuolaikinių istorikų, nagrinėjančių mūsų regioną, yra pavadinęs „kruvinosiomis žemėmis“, vienija mūsų šiose žemėse išgyventos XX amžiaus tragedijos, nusinešusios milijonus mūsų bendrapiliečių gyvybių: totalitarinių ideologijų primestas pasaulinis karas, okupacijos, koncentracijos lageriai, tremtys, pokario rezistentų žūtys, holodomoras, holokaustas yra mūsų bendros tragedijos ir bendras skausmas. Tai mus taip pat vienija.

Šiandien civilizuotoje Europoje bendra istorija dažniausiai vienija, nors kartais ji turi ir skaldančios jėgos. Bet tai yra mūsų kartos atsakomybė, kad tokius skaldančius impulsus įveiktume. Kiekviena tauta turi savąją istorijos naratyvą, kartais turime ir paveldėtų įvairių istorinių ar psichologinių kompleksų, kuriuos kartais būna sunku įveikti. Dėl to patiriame įvairių tarpusavio nuostolių ar nepatogumų, bet tai vėlgi yra mūsų kartos atsakomybė, kad tokių kompleksų kiekvienas savo tautoje turėtų mažiau.

Prieš pusantrus metų Seime susibūrėme į tarpfrakcinę Gegužės 3-iosios grupę tam, kad, visų pirma, padėtume patys sau dėl santykių su Lenkija, su kaimynine Lenkija, su Lietuvos lenkais įveikti kai kuriuos istorinius mūsų, lietuvių, kompleksus. Būrėmės ir tam, kad, nepaisydami partinių skirtumų, ieškotume, kaip neleisti minėtiems istoriniams lietuvių ir lenkų kompleksams iš abiejų pusių trukdyti mūsų strateginei partnerystei su Lenkija. Iš kitos pusės ieškojome būdų, kaip padėti Lietuvos lenkų bendruomenei ir toliau plėtoti savo tapatybę bei giliau integruotis į Lietuvos gyvenimą.

Džiaugiamės, kad kai kurios mūsų iniciatyvos per šiuos metus tampa realybe – štai netrukus, po kelių savaitių, į Vilniaus regioną mūsų Telecentro pastangomis bus pradėtos transliuoti net penkios įvairių Lenkijos televizijų programos. Džiaugiamės, kad Vyriausybė šią iniciatyvą, kurią mes savo grupėje svarstėme ne vieną kartą, parėmė ir kartu su Lenkijos valdžia sėkmingai realizuoja. Tikimės ir to, kad ir vardų bei pavardžių rašymas ilgainiui nebebus Lietuvoje problema, ypač lietuviams, išteikėjusioms už kokio vokiečio, lenko, brito ar prancūzo, kurio pavardėje yra kokia nors „w“. Tikimės, kad netrukus taps realybe ir mūsų grupės iniciatyva dėl Vilniaus muziejaus, kuriame būtų atskleistas Vilnius kaip unikalus multikultūrinis istorinis didmiestis, turtingiausias savo įvairiaučiu paveldu. Galų gale džiaugiamės šiandieniniu iškilmingu Gegužės 3-iosios minėjimu – tai taip pat mūsų grupės iniciatyva, kurią palaikė Seimo Pirmininkas.

Iš tikrųjų džiaugiamės, kad Lietuvos ir Lenkijos santykiai per pastaruosius metus išgyvena, drįsčiau pavadinti, tikrą Renesansą. Tai didelis abiejų šalių dabartinių vyriausybių ir prezidentų nuopelnas ir norėtusi tikėti, kad toks tarpusavio supratimas ir ateityje nebeprisiklausys nuo vyriausybių ar prezidentų kaitos. Mus vienija ne tik mūsų bendra istorija ir ne tik geri tarpvalstybiniai santykiai šiandien. Mus vienija ir bendri ateities iššūkiai. Ir didžiausias mūsų bendras iššūkis, apie kurį turime kalbėti šiandien, Gegužės 3-iają – tai mūsų regiono bendras geopolitinis saugumas, už kurį šiandien vyksta mūšis Ukrainoje.

Kaip žinote, Seime mes esame susibūrę ir į specialią „Pro-Ukraine“ grupę, kurios pagrindinis veiklos rezultatas – Dž. Maršalo planas Ukrainai, kuris, galima pasidžiaugti, po mūsų intensyvaus darbo įvairiose Vakarų sostinėse ir pačiame Kijeve tampa jau ir Europos Komisijos iniciatyva, skirta Ukrainai ir pavadinta Reformų kontraktu vardan Investicijų.

Visiems mums, ne tik ukrainiečiams, reikalinga Ukrainos sėkmė, kurios labiausiai bijo šiandieninis Kremlius. Su naujuoju Dž. Maršalo planu padėdami Ukrainai tapti sėkminga, mes padėsime ir postputininei Rusijai transformuotis, tikiuosi, į neagresyvią, nekleptokratinę, taikią ir galbūt europietišką kaimynę. O tai ir yra didžiausias mūsų interesas.

Tai greitai neįvyks, nesame naivūs. Bet mes kantrūs ir nuoseklūs – šiandien ir rytoj bendromis jėgomis padėdami ir padėsime Ukrainai tapti sėkminga valstybe. Po to laukia Ukrainos narystė Europos Sąjungoje ir NATO, be ko mes nenurimsime, o tada, tikiuosi, ir Rusijai ateis metas sugrįžti prie savo europietiškų šaknų. Mes tuo suinteresuoti ir, padėdami Ukrainai, mes padėsime ir tokiai ilgalaikei Rusijos transformacijai.

Kažkada Gegužės 3-osios Konstituciją, šalia Lenkijos žymių lyderių, rašė ir Ukrainos žemės sūnus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rūmų maršalka I. Potockis, LDK pakancleris J. L. Chreptavičius, o paruoštas projektas Abiejų Tautų Respublikos Seimo nariams Gegužės 3-iosios išvakarėse tada buvo skaitomas Radvilų rūmuose Varšuvoje, taip pasislėpus nuo visagalio Rusijos ambasadoriaus.

Tada mums visiems nepavyko išsaugoti savo Konstitucijos ir savo laisvės. Dabar tai nepasikartos. Todėl ir turime bendrai švęsti Gegužės 3-iają, kad nuolat primintume patys sau, jog tik veikdami kartu galime pasiekti, kad tai tikrai nepasikartotų. Su švente! (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkoju Seimo nariui A. Kubiliui.

Žodį kviečiu tarti Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Česlavą Okinčicą.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Česlavo Okinčico kalba

Č. OKINČICAS. Jūsų Ekscelencija Prezidente Valdai Adamkau, Atkuriamojo Seimo Pirmininke profesoriau Vytautai Landsbergi, Seimo Pirmininke, Lenkijos Seimo Pirmininke, Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininke, Ministre Pirmininke, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nariai, Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atkūrimo akto signatarai, Konstitucinio Teismo pirmininke ir Konstitucinio Teismo nariai, Aukščiausiojo Teismo teisėjai, Vyriausiojo administracinio teismo teisėjai, ekscelencijos užsienio šalių ambasadoriai, ponios ir ponai!

„Vardan Dievo Šventoje Trejybėje Vieno. Stanislovas Augustas iš Dievo malonės ir tautos valios Lenkijos Karalius, Didysis Lietuvos Kunigaikštis...“

Būtent taip prasideda 1791 metų Gegužės 3-iosios Konstitucijos teksto vertimas į lietuvių kalbą. Šis tekstas, šis vertimas buvo atliktas beveik iškart po šios pirmosios šiuolaikinės konstitucijos Europoje (antrosios – po Jungtinių Amerikos Valstijų Konstitucijos – pasaulyje) priėmimo. Lenkijos menų ir mokslų akademijos bibliotekos Rankraščių skyriuje Krokuvoje išsaugota šios Gegužės 3-iosios Konstitucijos vertimo į lietuvių kalbą, atlikto XVIII amžiuje, kopija. Tai yra aki-vaizdus liudijimas, kad Gegužės 3-iosios Konstitucija buvo bendras Lenkijos Karūnos ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kūrinys. Tačiau šių liudijimų yra ir daugiau.

Gegužės 3-iosios Konstitucija, nepaisant kai kurių politikų ir istorikų teiginių, vienijanti valstybės sistemą, nenutraukė atskiros Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės egzistavimo. Oficialiuose dokumentuose buvo vartojami pavadinimai „Lenkijos Karūna“ ir „Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė“. Be to, kas trečias Seimas turėjo būti surengtas Gardine, Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje. Tam, kad būtų aiškiai akcentuotas Lietuvos atskirumas ir savivalda, po kelių mėnesių Konstitucija buvo papildyta Abiejų Tautų tarpusavio įsipareigojimu, kuris, pagal karalių Stanislovą Augustą, „įtvirtins šventąją sąjungą“. Apie tai minėjo premjeras A. Kubilius. Šio įsipareigojimo nuostatų tikslas buvo lygiaverčio Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės atstovavimo centrinėse valstybės valdžios institucijose bei institucinės atskirties išsaugojimo akcentavimas.

Prieš 227 metus, 1791 m. gegužės 3 d., po Ketverių metų Didžiojo Seimo darbo, buvo priimta Konstitucija, kuri buvo ir yra visų tautų, gyvenančių buvusioje Abiejų Tautų Respublikoje: lenkų, lietuvių, ukrainiečių, baltarusių ir kitų, bendras kūrinys. Ji gimė iš siekio atkurti ir sustiprinti valstybę. Konstitucija ne tik tvarkė politinę sistemą ir valstybines institucijas, bet ir iš esmės rekonstravo socialinę sistemą: miestiečiai prilygo bajorams ir turėjo rūpintis valstiečiais.

Konstitucija įtvirtino valdžių padalijimo principą, kurio pradininkas buvo Šarlis Monteskiė, įskaitant teisminę valdžią, atskirtą nuo teisėkūros valdžios ir karaliaus.

Reformatų Didysis Seimas nepamiršo tautinių mažumų, ypač žydų, problemų. Konstitucija patvirtino valstybės valdžios žydų globą ir apsaugą. Buvo įsteigtas specialus komitetas. Jis, remdamasis siūlomomis nuostatomis, parengė įstatymo projektą dėl žydų. Nepakako laiko, kad šis projektas taptų Seimo diskusijų objektu, tačiau žydų bendruomenė Gegužės 3-iosios Konstitucijos sukūrimo metines priimdavo visada kaip vilties šventę. Gegužės 3-iosios Konstitucijos įkvėpti kovojo Lenkijos ir Lietuvos sukilėliai 1831 metais ir 1863 metais.

Taigi, Gegužės 3-iosios Konstitucija tapo nacionalinio sutarimo, taikaus dalijimosi valdžia Tėvynės labui simboliu. Iš Gegužės 3-iosios Konstitucijos laisvės dvasios 1980 metais prasidėjo Lenkijos „Solidarumo“ taikos revoliucija. Iš šios tradicijos po daugelio metų gimė ir Sąjūdžio taikos revoliucija Lietuvoje, ir Apskritojų stalo idėja Lenkijoje, jos baigė komunistinę laikotarpį mūsų šalyje.

Gegužės 3-iosios Konstitucija taip pat tapo pilietinių laisvių išplėtimo pasitelkus teisę simboliu. Ši Konstitucija buvo pavyzdys pirmųjų demokratinių Lietuvos ir Lenkijos konstitucijų kūrėjams tarpukario bei po Sovietų Sąjungos žlugimo laikotarpiais. Ja turėtų vadovautis mūsų teisėkūros atstovai ir šiandien.

Gegužės 3-iosios Konstitucija parodė, kaip konfliktus galima spręsti be kraujo praliejimo, taikiai. Ji parodė, kokią vertę turi politinis ir socialinis kompromisas.

Aš, kaip Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės Akto signataras, lenkas ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dvasios tęsėjas, didžiuojuosi tuo, kad Lietuva pastaraisiais metais po truputį atranda Gegužės 3-iąją.

Gegužės 3-iosios Konstitucijos svarba vis daugiau įsisavinama mūsų valstybingumo hierarchijoje. Iš kitos pusės, opozicinis naratyvas skleidžia nuomonę, kad neturime švęsti to, kas baigėsi pralaimėjimu. Tikiu, kad jau greitai jie supras, kad idėja yra svarbiau už laikinas nesėkmes.

Gegužės 3-ioji šalia Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios yra mummyse, o tai, kad šioje Lietuvos Respublikos Seimo salėje vyksta minėjimas, skirtas Gegužės 3-iosios Konstitucijos metinėms, kartu su aukštais Lenkijos ir Ukrainos svečiais, tik dar kartą įrodo, kad Lietuvai šiuolaikinėje Europoje svarbi ambicija, idėjos, vizijos.

Netrukus prie Lietuvos Respublikos Seimo suplevėsuos Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos vėliavos, tai dar vienas mūsų didingo bendro paveldo įrodymas.

Simboliška ir tai, kad vakare šia proga vyks iškilmingas priėmimas ir koncertas, kartu organizuoti Lietuvos Respublikos Seimo, mūsų Vyriausybės ir Lenkijos ambasados. Šis renginys vyks ne bet kur – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmuose.

Pabaigai norėčiau priminti ir pasiūlyti. Lenkijos Respublikoje šiandien yra nacionalinė šventė. Lenkijos žmonės turi laisvadienį. Norėčiau tikėti, kad dar šios kadencijos Lietuvos Respublikos Seimas priims sprendimą, kad 1791 metų Abiejų Tautų Konstitucijos diena būtų paskelbta ir Lietuvos nacionaline švente.

Ir Lietuvos žmonės šia proga irgi turėtų laisvą dieną. Tai bus dar vienas įrodymas, kad Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės atstovai buvo labai svarbūs, priimant Gegužės 3-iosios Konstituciją.

Labai džiaugiuosi, kad šiandien mūsų laisvos, nepriklausomos ir draugiškos tautos vėl gali kartu švęsti Gegužės 3-iosios Konstitucijos priėmimo dieną.

Visos buvusios Abiejų Tautų Respublikos tautos gali didžiuotis ja ir gali naudotis jos paveldu. Mūsų bendru paveldu. Ačiū už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkoju signatarui Č. Okinčicui. Pasidalyti istorinėmis įžvalgomis kviečiu Vytauto Didžiojo universiteto Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto Politologijos katedros vedėją docentą daktarą Andžejų Pukšto.

**VDU Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto Politologijos katedros vedėjo
doc. dr. Andžejaus Pukšto kalba**

A. PUKŠTO. Gerbiamas Atkuriamojo Seimo Pirmininke Vytautai Landsbergi, gerbiamas Prezidente Valdai Adamkau, gerbiamas Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininke, gerbiamas Ukrainos Aukščiausiosios Rados Pirmininke, gerbiama Lenkijos Respublikos Seimo vicepirmininke, gerbiama Seimo nariai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nariai, ambasadoriai, kalbėti apie 1791 m. Gegužės 3-iosios Konstitucijos reikšmę tuo metu, kai visos mūsų šalys, Lietuva, Lenkija ir Ukraina, švenčia valstybingumo atkūrimo šimtmečius, ypatinga proga ir atsakomybė. Ir nėra turbūt geresnės formulės, sujungiančios 1791-uosius, 1918-uosius ir 2018 metus, kaip teisės, laisvės ir demokratijos sąsajų formulė. Būtent šie kelrodžiai ir buvo pagrindiniai Gegužės 3-iosios Konstitucijos kūrėjams. Didelis paradoksas, kad Konstitucija buvo priimta tuo metu, kai didžiulė, unikali kelių tautų jungtinė valstybė jau buvo ties žlugimo riba.

Vidinės santvarkos stiprinimas, vidinės reformos, demokratinė valstybė buvo tuometinės šviesuomenės išeitis. Tai buvo iš tiesų drąsus žingsnis. Pirmas mūsų Europos kontinente ir antras pasaulyje, turint omenyje Jungtinių Amerikos Valstijų atvejį.

Jeigu atsigręžtume į 1791 m. gegužės 3 d., pagrįstai kyla klausimas dėl Konstitucijos kūrėjų intencijų ir vizijų bei tuometinės socialinės ir kultūrinės situacijos. Apie kokią valstybę svajojo ta drąsioji tuometinio politinio elito dalis? Kaip jie suprato teisinę kultūrą? Kaip tai turėjo, jų įsivaizdavimu, padėti išsaugoti valstybę nuo agresyvios Rusijos imperijos ir jos sąjungininkių, Austrijos imperijos ir Prūsijos?

Nėra lengvų atsakymų mums, XXI amžiaus, elektroninių medių, greitos aviacijos ir skubių sprendimų amžiaus, piliečiams. Teisės ir laisvės koreliacijos problema buvo ir išlieka kaip niekada aktuali. Galbūt ir nenori dalis dabartinių politikų šios užduoties matyti, bet demokratijos kokybės klausimas nėra išbrauktas iš XXI amžiaus Europos Sąjungos ir atskirų šalių darbotvarkių.

Apie tai žinojo XIX amžiaus pradžios Lietuvos diduomenė, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės palikuoniai. Dar iki Lietuvos istoriografijos tėvo Simono Daukanto ir tautinio sąjūdžio patriarcho Jono Basanavičiaus buvo bandyta atsakyti į klausimą – kas yra lietuvis?

Atsakymas buvo paprastesnis, negu kas nors čia tikisi: „Lietuvis yra tas, kuris myli laisvę ir gerbia Lietuvos Statutą.“ XIX amžiaus pradžioje nebuvo Lietuvos ir Lenkijos valstybės, bet dar galiojo 1588 metų unikalūs teisės aktų rinkinys, visiškai nesuprantamas Rusijos imperijos valdovui, sukurtas remiantis geriausios Europos politinės minties tradicijos, pradedant nuo senovės Romos, dvasia – Lietuvos Statutas. O lietuviybė – tai, pasirodo, ne etninis kriterijus, o kažkas to, kas yra visiškai neatsiejama nuo laisvės dvasios ir laisvo apsisprendimo.

Už teisę būti laisviems, už demokratijos pradžią savo galvas paguldė ne tik iš bajorijos, bet ir iš miestiečių bei valstiečių 1863 metų sukilimo vadovai: iš Voluinės kilęs Zigmas Sierakauskas ir Kostas Kalinauskas, lietuvių, lenkų ir baltarusių pasienio sūnūs. Čia, Vilniuje, visiškai netoli esančioje Lukiškių aikštėje, caro valdžia pakorė šviesuolius, kurie parodė tuometinei Europai, kad laisvės ir teisės arealas, net aprėptas Rusijos caro, vis dar gyvuoja tarp Dniepro ir Nemuno, tarp Vyslos ir Dauguvos. Kaip žinome, jų palaikų suradimas ir identifikavimas užtruko pusantro amžiaus ir dar šiuo metu prie jų ir kitų sukilėlių kapų dirba Lietuvos archeologai.

Zigmo Sierakausko ir Kosto Kalinausko patriotinės iniciatyvos nuskriejo labai toli už buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ribų, paskatino kai kuriuos Rusijos veikėjus judėti demokratijos permainų keliu. Drįstu teigti, kad Vilnius ir dabar atlieka Rusijos demokratijos kūrimo centro vaidmenį. Čia turiu omenyje Gario Kasparovo ir kitų žymių Rusijos opozicionierių kasmet Vilniuje rengiamus laisvosios Rusijos forumus.

1918 metais Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos valstybių kūrėjai ne tik jautė pareigą pratęsti XVIII amžiaus valstybingumo tradicijas ir kurti naujus valstybinius darinius ant demokratijos, šiuolaikinio parlamentarizmo ir tarptautinių teisinių išipareigojimų pamatų. Tie bandymai, kaip žinome, ne visada buvo sėkmingi. Todėl minint šiuolaikinių valstybių šimtmečio jubiliejus svarbu ne tik švęsti, bet ir permąstyti tarpukario laisvės ir teisės kontekste padarytas klaidas.

Baigdamas savo trumpą refleksiją, norėčiau stabtelti ties Stasio Lozoraičio vyresniojo, kuris vadovo Lietuvos Respublikos egzilinei diplomatijai Šaltojo karo metais, ir jo pusbrolio, vilniečio, garsaus rašytojo Juzefo Mackevičiaus asmenybėmis.

Juzefas Mackevičius – vienas iš didžiausių pokario plunksnos meistrų ypatingai apdainavo laisvės ir teisės paradigmas mūsų lotyniškos civilizacijos kontekste. Jis, gyvendamas pokariu Miunchene, nuolat bandė priminti Vakarų pasauliui ir visai žmonijai Katynės ir Panerių tragedijas kaip dviejų totalitarizmų išviešpatavimo pasekmę, bandė taip pat pristatyti ir teisinę kritinę situaciją už geležinės uždangos.

Jo giminaitis Stasys Lozoraitis tą patį darė už Atlanto vandenyno. „Kokiai jūs Lietuvai atstovaujate?“ – bandė jo ironiškai klausti dirbantys Vašingtone kai kurie diplomatai, nors puikiai žinojo, kad Jungtinės Amerikos Valstijos niekada nepripažino Baltijos valstybių sovietinės okupacijos. „Atstovauju Lietuvai, kuri buvo, yra ir bus“, – tokį atsakymą turėjo jiems Lietuvos diplomatijos vadas.

Taigi, minėdami 1791 metų Gegužės 3-iosios Konstitucijos jubiliejų, rūpinkimės savo valstybių teisinėmis sistemomis, globokime laisvės principus ir tuo pačiu kurkime Lietuvą, Lenkiją, Ukrainą, kurios buvo ir bus. O jeigu gerai pasistengsime, gal po kelerių metų prie šio proceso prisijungs ir su mumis švęs demokratinės Baltarusijos atstovai. Ačiū jums už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Dėkoju daktarui A. Pukšto.

10.54 val.

Seimo Gegužės 3-iosios deklaracijos projektas Nr. XIII-2066 (pateikimas)

Dabar kviečiu Seimo narį A. Kubilių pateikti Seimo Gegužės 3-iosios deklaracijos projektą Nr. XIII-2066. Pagal Seimo statuto 182 straipsnį deklaracija priimama taip pat kaip rezoliucija.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, gerbiami Seimo nariai, gerbiami svečiai, išties šia gražia proga mes kartu su Seimo Pirmininku ir kolega G. Kirkilu pasiūlėme Seimui priimti specialią deklaraciją, kurią simboliškai ir pavadino Gegužės 3-iosios deklaracija.

Mes su Seimo Pirmininku, kaip deklaracijos bendraautorai, savo kalbose iš esmės jau ir pristatėme pagrindines deklaracijos mintis, tačiau kadangi gal ne visi, dalyvaujantys šiame iškilmingame posėdyje, turi galimybę išsiskaityti į deklaracijos tekstą, aš pabandysiu, neminėdamas visų istorinių mūsų deklaracijos tekste įvardintų aplinkybių, šios dienos svarbos, paminėti tik tai, ką mes siūlome pabrėžti šia proga ir kalbėdami daugiau apie ateitį negu apie praeitį.

Taigi dalį šios deklaracijos aš tiesiog pabandysiu labai trumpai pacituoti.

„Vėl būdami laisvi ir aukštai vertindami tai, kad mus vienija bendra istorija, turtingas bendras kultūrinis paveldas ir Gegužės 3-iosios Konstitucijos vertybės, pabrėžiame tai, kad šiandien mus dar labiau vienija šių dienų ir ateities bendri svarbiausi iššūkiai.“

Todėl Lietuvos Respublikos Seimas „pabrėžia, kad su šūkiu „Už jūsų ir mūsų laisvę“ lietuviai ir lenkai, ukrainiečiai ir gudai, žydai ir totoriai, kitų tautų žmonės mūsų žemėseėjo ginti Gegužės 3-iosios Konstitucijos europietiško idealą. XX amžiaus viduryje laisva ir vieninga Europa buvo sukurta su tokiu pat šūkiu. Šiandien kviečiame Gegužės 3-iosios Konstitucijos kūrėjų įpėdinius padaryti viską, kad visos valstybės, įsikūrusios buvusiose Abiejų Tautų Respublikos žemėse, turėtų galimybę tapti laisvos ir vieningos Europos dalimi.“

Taip pat pabrėžiame, kad „Ukrainos siekis apsiginti nuo agresoriaus ir atgauti okupuotas žemes bei sukurti saugią, klestinčią ir europietišką valstybę, suartėjančią su NATO ir Europos Sąjunga, yra ir strateginis Lietuvos siekis. Lietuva kviečia Lenkiją ir Ukrainą visoms kartu imtis bendrų žygių ir padaryti viską, kad tai taptų ir visų mūsų partnerių Vakaruose svarbiausiu siekiu“.

Taip pat Seimas pabrėžia, kad „esame labiausiai suinteresuoti taika ir gerais santykiais su visais kaimynais, nes mus to moko mūsų skaudi istorinė patirtis: gyvename „krūvinose žemėse“, kurios Europos žemyne yra patyrusios daugiausia kančių ir tragedijų. Tikime, kad ir šiandieninė Rusija kada nors taps neagresyvia ir europietiška valstybe. Tam, kad tokia Rusijos perspektyva ateityje realizuotųsi, šiandien bendromis pastangomis privalome stabdyti jos agresiją Ukrainoje ir investuoti į sėkmės valstybių juostos, pradedant nuo Ukrainos, sukūrimą Europos Rytų kaimynystėje“.

„Buvome, esame ir būsim savo krašto ir savo istorijos patriotai. Mus vienija mūsų bendra istorija ir mūsų bendra ateitis laisvoje ir vieningoje Europoje.“

Tuo ir baigiu šį pristatymą.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų paklausti nori Seimo narys L. Kasčiūnas. Ruošiasi A. Gumuliauskas.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Gerbiamas Andriau, labai ačiū už pristatymą. Iš tikrųjų subalansuota deklaracija ir orientuota, kaip jūs sakėte, į ateitį. Bet vis dėlto norint turėti visą kontekstą, ypač šiandieninių debatų dėl Europos ateities, kai girdėti įvairių balsų apie dviejų greičių Europą, apie branduolio Europą, turint omeny, kad tokiu atveju kai kurios Europos Sąjungos valstybės narės gali likti labiau periferijoje ir tai galbūt netgi gali pažeisti jų saugumą, šiuo atveju aš norėčiau jūsų paklausti, kaip jūs matote tolesnę Europos Sąjungos raidą? Lenkija irgi turi savo viziją ir ar ji atitinka mūsų viziją? Ar mes tikrai kartu su Lenkija, galbūt ateityje ir su Ukraina ir kursime šitą Europą? Ar iš tikrųjų mums reikia įsitraukti į tuos dviejų greičių Europos žaidimus? Labai ačiū.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Ačiū už gerą klausimą, bet jis, aišku, yra šiek tiek kitos temos. Mes turbūt turėsime galimybių ir Seime aptarti, kaip mes žiūrime į Europos Sąjungos ateitį. Šiuo atveju aš vieną dalyką norėčiau pabrėžti ir tai yra sakiny, kuris kaip tik šioje deklaracijoje, man atrodo, yra labai svarbus. Tai sakiny, kurį aš jau skaičiau. Aš jį dar kartą pakartosiu. „Ukrainos siekis apsiginti nuo agresoriaus ir atgauti okupuotas žemes bei sukurti saugią, klestinčią ir europietišką valstybę, suartėjančią su NATO ir Europos Sąjunga (turint omeny ir narystę ateityje), yra ir strateginis Lietuvos siekis. Lietuva kviečia Lenkiją ir Ukrainą visoms kartu imtis bendrų žygių ir padaryti viską, kad tai taptų ir visų mūsų partnerių Vakaruose svarbiausiu siekiu.“ Mes tai turime padaryti, mes tai galime padaryti ir mes tai padarysime, kad Ukrainos narystė Europos Sąjungoje ir NATO taptų ir visos Vakarų bendruomenės politika. O kaip atrodys tuo metu Europos Sąjunga ir NATO, tai mes dirbsime taip, kad visas Europos kontinentas taptų vieningas ir laisvas.

PIRMININKAS. Klausia A. Gumuliauskas. Ruošiasi J. Narkevičius.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Aš turiu tokių porą klausimų. Paskutinė pastraipa, sakiny: „Buvome, esame ir būsim savo krašto ir savo istorijos patriotais.“ Manau, kad sąvoka „kraštas“ yra daug siauresnė negu sąvoka „valstybė“. Aš manau, kad kolegos lenkai tikrai pasisako už „panstwo“, o ne už „krai“, kolegos ukrainiečiai pasisako už „deržava“. Kaip jūs manote, ar nevertėtų vis dėlto sąvokos „kraštas“ pakeisti į „valstybė“, nes pagal 1917 metų Vilniaus lietuvių konferenciją, kai mes tikrai neturėjome valstybės, buvo išrinkta Krašto taryba, kaiėjome valstybės link, buvo Lietuvos Taryba (keitėsi pavadinimas) ir Lietuvos valstybės taryba.

Ir paskutinis klausimas. Pirmos pastraipos paskutinis sakiny: „Konstitucinė Abiejų Tautų Respublikos struktūra buvo užbaigta svarbiu 1791 m. spalio 20 d. Abiejų Tautų tarpusavio įsipareigojimu.“ Jeigu mes vis dėlto žiūrėsime į šiuos istorijos faktus, tai nebuvo tarpusavio įsipareigojimas...

PIRMININKAS. Klauskite.

A. GUMULIAUSKAS (*LVŽSF*). ...tai buvo Abiejų Tautų tarpusavio išipareigojimo įstatymas. Vis dėlto įstatymas yra tikrai viršesnis nei koks nors žodinis ar raštiškas išipareigojimas. Ką jūs manote dėl šių dviejų momentų?

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Dėl antro. Tai, tiesą sakant, čia yra būtent to akto ir įstatymo pavadinimas. Mes galime pridėti žodį – Abiejų Tautų tarpusavio išipareigojimo aktu arba įstatymu, aš čia nematau problemos. Tiesiog man atrodė, kad jau savaime iš didžiųjų raidžių įrašytas Abiejų Tautų tarpusavio išipareigojimas žymi pavadinimą dokumento, kuris yra sudėtinė tos Gegužės 3-iosios Konstitucijos dalis.

Dabar dėl savo krašto ir savo valstybių. Na, aš manau, kad čia yra semantinė galbūt tokia diskusija, bet tik noriu pasakyti, kad žodį „kraštas“ aš suprantu šiuo atveju ir kaip turintį tam tikrą istorinę prasmę. Tai yra LDK paveldo apibrėžimas. Mes esame savo valstybių patriotai, bet mes esame ir LDK patriotai, o LDK šiuo atveju apima ir Ukrainą, ir Baltarusiją. Čia galima ilgai diskutuoti, bet jeigu nutars Seimas redaguoti, tikrai čia nėra sudėtingas reikalas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausia Seimo narys J. Narkevičius. Ruošiasi D. Šakalienė.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū. Ačiū už iniciatyvumą. Viena pastaba. Gerbiamas Andriau, iš geros iniciatyvos, iš šventės jūs bandote dabar, teikdamas tą deklaraciją, padaryti tokį darbinį, diskutuotiną variantą. O kai šis variantas yra neišdiskutuotas, tai ir atsiranda klausimų. Vienas iš tokių klausimų būtų tas, šiandien buvo paminėta, mes žinome, kad Gegužės 3-iosios Konstitucija buvo nukreipta labiau į vidinę santvarką, į piliečių abipusę pagarbą, jų teisių reglamentavimą (tas ir buvo minėta, kad lenkai, lietuviai turėjo vienodas teises) ir į tautinių mažumų teisių puoselėjimą ir užtikrinimą. Jūsų deklaracijoje šito nieko nematyti. Jūs bandote politizuoti, nukreipti į tarptautinę areną. Ar neatrodo, kad jeigu jūsų veiksmas jau turėjo būti, tai turėjo būti korektiškiau suderintas su visomis pusėmis, kad mūsų šventė nevirstų, kaip mes atsimename kažkada jūsų teiktą įstatymo projektą, neigiamu tokiu veiksmu? Labai ačiū.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Šventė ir darbas mums yra sutampantys dalykai. Tai galime ir diskutuoti. Galbūt iš tikrųjų buvo galima rasti būdų, kaip šiek tiek anksčiau parengti deklaraciją ir visiems leisti ją redaguoti. Aš noriu pasakyti, kad iš tikrųjų, kiek galėjome, tiek bandėme suderinti ir atsižvelgėme į tas pastabas, kurias gavau, pavyzdžiui, ir iš kolegos J. Bernatonio. Kaip matote, autoriai... Čia nėra vien mano autorystė, o tai, kad mes susirinkę čia kartu Lietuvos Seimo nariai, Lenkijos Seimo vadovybės atstovai ir Ukrainos parlamento vadovas šiandien svarstome deklaraciją, kuri yra skirta ne tik Lietuvos vidaus reikalams, apie ką mes galime kalbėti ir visomis kitomis progomis, bet skiriame kaip tik tam, kas mus vienija kartu Lietuvą, Lenkiją ir Ukrainą. Vieni ja iš tikrųjų dideli iššūkiai, žiūrint į ateitį, ne tik į bendrą istoriją. Aš manau, kad tai yra svarbu, ir todėl aš jūsų priekaištą, kad štai šiame dokumente mes daugiau dėmesio skiriame tiems bendriems iššūkiams, kurie mus, kaip jau sakiau, Ukrainą, Lenkiją ir Lietuvą vienija, aš manau, kaip tik yra šios dienos ypatybės atspindėjimas.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė D. Šakalienė. Ruošiasi K. Masiulis.

D. ŠAKALIENĖ (*LSDPF*). Aš noriu panaudoti šį laiką paremti šią deklaraciją ir noriu pacituoti tai, ką tik girdėjome iškilingose kalbose. Mūsų pačių Seimo Pirmininkas V. Pranckietis pasakė, kad buvome priversti gyventi be žmogaus teisių ir europietišκών vertybių ilgai, pernelyg ilgai. Gerbiamasis Ukrainos Rados pirmininkas A. Parubijus taip pat pasakė, kad Lietuvai, Lenkijai ir Ukrainai teko būti Europos skydu nuo iššūkių iš Rytų. Ir šiandien mes esame vis dar tas pats skydas. Man atrodo tai, ką galėtum padėti padaryti šita deklaracija, taip pat mums prisiminti Gegužės 3-iosios Konstitucijos dvasios esmę, pilietiškumo, pilietinės valstybės, žmogaus teisių atsiradimą ir jų svarbą. Tai būdami skydu nuo Rytų, mes taip pat turėtume būti tuo skydu, kuris pats labai vertina žmogaus teises. Linkiu Lietuvai, Lenkijai ir Ukrainai būtent žmogaus teises laikyti savo širdyje kaip patį svarbiausią dalyką.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Galiu tik pritarti visiems žodžiams.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia Seimo narys K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Labai įdėmiai ir ne vieną kartą perskaičiau deklaraciją ir man susidarė įspūdis, kad ji galėtų būti ir mūsų, ir lenkų, ir ukrainiečių parlamentų deklaracija, nes para-

šyta iš tikrųjų kaip tekstas, kuris vienija dabartį su praeitimi, su garbinga praeitimi, su istorija, bet kuris atliepia ir šios dienos aktualijas, būdingas visiems tiems trimis kraštams. Ar bandėte, ar buvo kokių nors bandymų, ar planuojate bandyti pasiūlyti (su mumis kartu sėdi, kartu šventėje dalyvauja ir tų parlamentų vadovai) padaryti tokį pat panašų pareiškimą kartu?

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Pirmas dalykas, iš tiesų štai ši diena ir šis svarstymas yra ypatingas tuo, ką mes ir pabrėžėme šios deklaracijos pirmajame sakinyje, kad Lietuvos Respublikos Seimas, dalyvaujant Lenkijos Seimo ir Ukrainos Aukščiausiosios Rados atstovams, daro tokią deklaraciją ir todėl ta deklaracija iš tikrųjų... Mes bandome šioje deklaracijoje parodyti, kas yra svarbu visam mūsų regionui. Tai čia aš atsakydamas į jūsų klausimą, pradžioje tai bandau pasakyti.

Dabar antras dalykas, iš tikrųjų yra tokios formos kaip dvišalės asamblėjos ir trišalės asamblėjos. Aš tikiu, kad štai ta gera bendradarbiavimo dvasia mes galime tikėtis, jog ir trišalė Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos parlamentų asamblėja kada nors, nežinau, kaip yra planuojama, vienu ar kitu metu susirinkusi galėtų panašias nuostatas taip pat dar kartą patvirtinti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Pateikimas įvykęs. Svarstymas ir priėmimas siūlomas gegužės 8 dieną.

Gerbiamieji, šiltai padėkokime Jų Ekscelencijoms Prezidentui V. Adamkui, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkui V. Landsbergiui, Lenkijos Respublikos Seimo ir Ukrainos Aukščiausiosios Rados delegacijoms, premjerui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, visiems svečiams ir dalyviams.

Minėjimą, skirtą pirmajai rašytinei Konstitucijai Europoje paminėti, baigiame. 12 valandą visus kviečiu į Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos vėliavų pakėlimo ceremoniją Nepriklausomybės aikštėje.

Skelbiu Seimo posėdžio pertrauką iki 12 val. 30 min. (*Plojimai*)

Pertrauka

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, tęsiame nenumatytą mūsų šios dienos posėdį. Manau, kad visi sugrįžote ir šiandien galime džiaugtis Gegužės 3-iaja. Šiandien yra skelbiama ir Pasaulinė spaudos laisvės diena. Šiandien skelbiama ir tarptautinė Saulės diena, ką iš tikrųjų pajautėme, keldami mūsų Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos vėliavas.

O dabar leiskite paskelbti darbotvarkės 1-2 klausimą. (*Balsai salėje*) Norite registruotis. Mielai įvykdysiu jūsų pageidavimą. Registruojamės.

Užsiregistravo 58 Seimo nariai. Matau, dar ateina ir daugiau kolegų.

12.30 val.

Dėl Lietuvos kvietimo tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) nare

Tad leiskite skelbti mūsų darbotvarkės 1-2 klausimą – Dėl Lietuvos kvietimo tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) nare. Šiandien maloniai kviesime išgirsti pranešimus.

Pirmąjį skaityti pranešimą kviečiu Ministrą Pirmininką S. Skvernelį. Prašom.

Ministro Pirmininko Sauliaus Skvernelio kalba

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Gerbiama posėdžio pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, kolegos, šiandien svarbi diena Lietuvai. Esame pakviesti tapti 36-ąja Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nare. Formalus sprendimas kaip tik šiuo metu yra priimtas. Mane informavo užsienio reikalų ministras, tai jau įvykęs faktas. Galime tikrai paploti. (*Plojimai*)

Gegužės pabaigoje bus pasirašyta stojimo sutartis. Labai norėtusi, kad ilgai nedelsdami, dar pavasario sesijoje, galėtume ratifikuoti šį sprendimą. Tampame pažangias ekonomikas, modernias valstybes vienijančios organizacijos nare. Tai organizacija, kurios ištakos siekia sunkius pokario laikus, kai Europos ekonomika buvo kone totaliai sunaikinta Antrajame pasauliniame kare.

Ižvalgus Jungtinių Amerikos Valstijų valstybės sekretorių Dž. Maršalą pasiūlė Europos atkūrimo planą, pavadintą jo vardu. Kiek vėliau įkurta EBPO organizacija buvo atsakinga už šio plano įgyvendinimą. Todėl Lietuvos narystė šioje organizacijoje turi stiprią simbolinę prasmę, nes Europos atkūrimas nėra visiškai be Baltijos valstybių atkūrimo ir jų įsitvirtinimo pasaulyje. Tai nuoseklios mūsų valstybės politikos vykdomų reformų įtvirtinimas nuo 1990 metų. Su naryste EBPO galime teigti, kad tapome visų svarbiausių pasaulio ir Europos organizacijų nare. Ar prieš 28 metus tuo būtu galėję patikėti?

Šiuo metu EBPO yra visuotinai pripažinta ir didžiai vertinama organizacija, nustatanti pažangiausias pasaulyje ekonominės politikos, visuomenės valdymo rekomendacijas ir skatinanti jas įgyvendinti. Ji taip pat teikia rekomendacijas dėl globalių problemų sprendimo. Organizacijos credo: stipri, švari ir socialiai atsakinga ekonomika. Galėčiau po šia frazė pasirašyti, nes subalansuotos, darnios ekonomikos arba, kitais žodžiais sakant, gerovės valstybės kūrimas yra mūsų Vyriausybės ir visos mūsų visuomenės siekis. Šalies pakvietimas į ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją yra reikšmingas tarptautinis Lietuvos, kaip išsivysčiusios ekonomikos, pripažinimas. Jis kartu rodo Lietuvos valstybės brandą ir institucijų pajėgumus.

Kas nors gali paklausti, kam mums to reikia? Be minėtos simbolinės reikšmės, Lietuvai narystė šioje organizacijoje atneš tiesioginės ir netiesioginės naudos.

Paminėsiu tikrai keletą svarbiausių dalykų.

Pirma. EBPO skatina ir padeda įgyvendinti valstybei būtinas struktūrines reformas pagal organizacijos nustatytus aukščiausius pasaulinius standartus. Šiuo metu tai mums ypač aktualu. Čia norėčiau paminėti, kad EBPO ekspertizė mums yra ir bus labai svarbi vykdamas visa apimančią švietimo reformą, reformuojant inovacijų politiką, įgyvendinant mokesčių reformą, imantis efektyviausių veiksmų kovoje su korupcija, pagal EBPO pertvarkant korporatyvinio valdymo sistemą, valstybės įmonių valdymą, toliau gerinant verslo sąlygas.

Antra. EBPO suteiks visą prieigą prie pasaulinės ekspertizės, prie išsamiausios ir geriausios pasaulyje laikomos ekonominių statistinių duomenų bazės. Šie duomenys leis mums geriau įvertinti savo galimybes ir esamas silpnas mūsų šalies valdymo vietas.

Trečia. Padidins Lietuvos patrauklumą tiesioginėms užsienio investicijoms, nes narystė EBPO yra geriausias valstybės verslo aplinkos indikatorius potencialiems investuotojams.

Ketvirta. EBPO narystė turėtų prisidėti prie dar palankesnio mūsų valstybės skolinimosi reitingo nustatymo, dar labiau palengvins priėjimą prie tarptautinių finansinių rinkų, prisidės prie valstybės skolinimosi išlaidų mažinimo.

Penkta. Padidės Lietuvos įtaka tarptautinėje politikoje. EBPO ne tik skatina ekonomikos reformas, bet ir formuoja pasaulinę nuomonę, kaip turėtų būti reaguojama į globalius iššūkius. Lietuvos dalyvavimas dar vienoje taikingoje pasaulinėje organizacijoje sustiprins mūsų nacionalinį saugumą, turėsime galimybę išsakyti savo nuomonę ir būti išgirsti mums aktualiais tarptautinės darbotvarkės klausimais.

Apie stojimo eigą, problemas buvau nuolat informuojamas. Kiekvieną mėnesį stojimo aktualijos, problemos, reikalingi sprendimai buvo aptariami Vyriausybės posėdžiuose ir pasitarimuose. Sėkmė buvo pasiekta kryptingai, koordinuotai ir aktyviai dirbant daugiau nei 30 Lietuvos institucijų, įskaitant visas ministerijas ir joms pavaldžias institucijas. Stojimo procese Lietuva parodė susitelkimą ir vieningą politinę valią. Kai kurie sprendimai buvo išskirtinai sudėtingi, todėl reikėjo visų politinių jėgų paramos. Įstatymų leidžiamoji, vykdomoji ir teisminė valdžia bei pilietinės visuomenės atstovai dirbo ranka rankon, įgyvendindami EBPO ekspertų rekomendacijas ir ieškodami geriausių sprendimų Lietuvai.

Lietuvos Respublikos Seimas atliko milžinišką darbą, kad Lietuvos teisinė bazė atitiktų EBPO rekomenduojamus standartus. Norėčiau padėkoti Seimo laikinajai Pasirengimo narystei EBPO grupei už nuolatinį dėmesį stojimo klausimams bei paramą Vyriausybei. Prezidentės, Seimo ir Vyriausybės dėmesys ir parama narystei EBPO buvo svarbus signalas mūsų partneriams Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nariams ir šios organizacijos vadovams.

Pažymėtinas konstruktyvus ir geranoriškas bendradarbiavimas su EBPO sekretoriatu. Ekspertai atliko didžiulį darbą vertindami Lietuvos teisinę bazę ir praktiką 21 sektoriuje. Jų parengtos

oficialios rekomendacijos, taip pat neformalus patarimai buvo labai naudingi ir padėjo rasti geriausius sprendimus vykdant reformas ir sklandžiai baigiant stojimo procesą. Be šių pastangų Lietuvai tikrai nebūtų pavykę tapti greičiausiai ir efektyviausi stojimo procesą užbaigusia valstybe.

Noriu pasveikinti visus mus su šiuo reikšmingu pasiekimu, taip pat padėkoti XVI Vyriausybės vadovui A. Butkevičiui, kad jo Vyriausybė pradėjo šitą sudėtingą kelią į prestižinę organizaciją. Ačiū visiems.

PIRMININKĖ. Dėkojame Ministrui Pirmininkui S. Skverneliui. (*Plojimai*) Ir mielai kviečiu Seimo narį A. Butkevičių, buvusį premjerą, į šią tribūną, nes ištis ir jūsų mintys, džiaugsmas dėl Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos yra svarūs.

Seimo nario Algirdo Butkevičiaus kalba

A. BUTKEVIČIUS (*LSDDF*). Gerbiama posėdžio pirmininke, gerbiamas Ministras Pirmininke, dėkoju už pasveikinimus. Gerbiami kolegos, Lietuva daugiau nei du dešimtmečius siekė tapti turtingųjų klubų vadinamos Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos dalimi, jos visateise nare. Mėginimų būta net tris kartus. Pirmasis – 1996 metais, kai kartu su Latvija ir Estija paskelbėme deklaraciją, prašydami glaudesnio bendradarbiavimo su EBPO. Buvo sudaryta programa, pagal kurią Baltijos valstybėms buvo teikiama pasirengimo narystei pagalba. Atėjus laikui priimti sprendimus, EBPO pasirinko pradėti derybas tik su Estija.

Inicijuoti dialogą antrą kartą Lietuva pabandė 2002 metais. Mėginimų būta ir 2012 metais. Deja, ir vėl nesėkmingai.

Šiandien jau turime kuo pasidžiaugti. Vienas svarbiausių XVI Vyriausybės iškeltų prioritetų – Lietuvai tapti visateise Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos nare – jau finišo tiesiojoje. Kaip Ministras Pirmininkas sakė, jau yra ir galutinai priimtas sprendimas.

Derybos, trukusios trejus metus, baigtos. Belieka sulaukti EBPO Tarybos teigiamo sprendimo, kuris, kaip minėjo premjeras, kaip tik šiuo metu jau yra priimtas.

Noriu pasakyti, kad pagaliau sulaukėme šios žinios. Norėčiau pasidalinti su jumis esminiais momentais, susijusiais su stojimo į šią įtakingą tarptautinę organizaciją procesu, ir savo asmeniniais prisiminimais.

Jau pati stojimo į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją kelio pradžia nebuvo iš lengvųjų. Mažai kam žinomas faktas, kad į Lietuvos iniciatyvą kai kurios EBPO Tarybai priklausančios šalys žiūrėjo atsargiai. Dar 2013 metais, mūsų delegacijai viešint organizacijos būstinėje Paryžiuje, sulaukėme ne tik sveikinimų, bet ir išgirdome abejonių dėl mūsų galimybių.

Be to, pagal nerašytas EBPO plėtros politikos taisykles kalbėtis su nauja valstybe kandidate iš Europos (noriu pabrėžti) norėta tik užbaigus derybas su Latvija. Šios pozicijos tvirtai, netgi nepalaužiamai tuo metu laikėsi organizacijos generalinis sekretorius A. Gurija.

Teko įdėti nemažai darbo ir įtikinti ne tik jį, bet ir dvejojančius užsienio valstybių nuolatinius atstovus prie Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos, kad derybos su kaimynine Latvija nėra priežastis atitolinti dialogą su mumis.

Tvirtas mūsų pozicijos laikymasis, netgi, sakyčiau, užsispyrimas, taip pat nuolatiniai aukšto politinio lygmens kontaktai leido pelnyti abejojančių mumis palankumą. Galėčiau nukrypti nuo savo teksto ir pasakyti, netgi išsiaiškinome, kurios EBPO valstybės narės paprašė Lietuvos klausimą atidėti vėlesniam laikui. Visų EBPO valstybių ambasadoriai buvo sukviesti Paryžiuje į Lietuvos ambasadą ir tie neformalus, šilti, draugiški pokalbiai vakare leido įtikinti tuos keturis ambasadorius, tuo metu abejojančius, kad Lietuvai būtų padaryta tam tikra išimtis. Matome, kad tie žmogiškieji, neformalus kontaktai kai kada daugiau lemia nei kokie nors susirašinėjimai ar kiti dalykai.

Kitas svarbus dalykas buvo... norėčiau pabrėžti, kad nepaprastai svarbus buvo A. Merkel indėlis. Ledai iš vietos dar sparčiau pajudėjo 2013 metų viduryje dvišalio susitikimo su Vokietijos kanclere A. Merkel metu. Puse lūpų užsiminus apie mūsų vieną svarbiausių užsienio politikos prioritetų – tapti visateise EBPO nare, ponija A. Merkel nesudvejojo susisiekti su šios organizaci-

jos generaliniu sekretoriumi A. Gurija ir telefoninio pokalbio metu užtarė mus geru žodžiu. Žinant rezervuotą EBPO vadovo požiūrį į Lietuvos kandidatavimą, tai buvo vertinga paspirtis.

Tokią ponios A. Merkel žingsnį šiandien vertinu kaip pagarbos Lietuvai, jos pasiekimų įvertinimo išraišką. Vokietijos kanclerės palaikymas šiuo svarbiu Lietuvai klausimu pravėrė mums duris, pro kurias ilgai nedelsdami ryžtingai žengėme. Aš matau lyg ir ambasadorių Deividą Matulionį, jis tuo metu buvo Vokietijoje ambasadoriumi, ir turiu prisiminti, ir pasidalyti mintimis, kada mums skambino generalinis sekretorius A. Gurija (buvo pasakyta, kuriuo laiku skambins), tai mes gavėme derinome galutinį nutarimo projektą įjungę mano telefono garsą. Tiesiog kiekvieną žodį turėjome išstudijuoti, ar jis mums tinka. Tie prisiminimai tikrai šiandien mums yra labai malonūs.

Siekiant pasirengti stojimo procesui, 2013 metų rudenį buvo sudarytas Lietuvos ir EBPO bendradarbiavimo veiksmų planas. Juo remdamiesi, EBPO ekspertai atliko mūsų šalies viešojo valdymo, reguliavimo politikos, valstybės valdomų įmonių valdymo peržiūras, parengė pranešimą apie jaunimo užimtumo politiką. Netrukus buvo sudaryta tarpinstitucinė komisija, kuri buvo atsakinga už spartų ir sklandų Lietuvos Respublikos pasirengimo narystei EBPO procesą. Komisijos reikliai vykdomas veiksmų koordinavimas užtikrino nuolatinę proceso pažangą ir laiku priimamus sprendimus.

2015 m. gruodžio 16 d. Vyriausybė pritarė pagrindiniam stojimo į EBPO strateginiam dokumentui, t. y. Lietuvos pradiniam memorandumui, kuriuo Lietuva prisiėmė išipareigojimus suderinti nacionalinį teisyną su EBPO nuostatomis, ir įteikė jį organizacijos vadovybei. Prasidėjus stojimo procesui, mūsų laukė intensyvus darbas. Siekiant įgyvendinti rekomendacijas, teko peržiūrėti teisinę bazę. Daugiausia iššūkių laukė valstybės valdomų įmonių valdymo tobulinimo srityje. Būta nemažai nuomonių skirtumų, karštų diskusijų, bet mums pakako politinės valios priimti reikalingus sprendimus.

Dabartinis *status quo* tik įrodo, kad sugebėjome susitelkti ir nueiti visą ilgą kelią nuo tikslo iki rezultato. Visi puikiai žinome buvimo šioje organizacijoje naudą. Apie tai, manau, nemažai kalbėjo Ministras Pirmininkas. Vis dėlto norėčiau akcentuoti, kad narystė EBPO reiškia užrašą „Atidaryta“, kurį Lietuva pasikabins ant savo durų, taip pasiųsdama signalą užsienio investuotojams ir visiems kitiems, ieškantiems solidaus, patikimo partnerio.

Apibendrindamas norėčiau pasidžiaugti, kad ši kartą iniciatyva nenuvylė stalčiuose. Dėl to esu dėkingas visiems prisidėjusiems prie šio tikslo įgyvendinimo: šalies vadovams, buvusiems ir esamiems, išskirtinai Seimo Pirmininko pavaduotojui ir Europos reikalų komiteto pirmininkui G. Kirkilui ir visai jo komandai, valstybės diplomatams ir tarnautojams, – visiems, kurie kaip viena komanda, kaip vienas kumštis dirbo vardan bendro tikslo. Dažnai kalbu apie pokyčius ir akcentuoju, kad, norėdami pokyčių, turime keistis ir patys. Sveikinu mus visus, nes pasiektas rezultatas yra įrodymas to, kad jei norime, tai galime. Įvykdę EBPO rekomendacijas, padarėme didžiulį žingsnį modernios bei progresyvios valstybės link. Neabejoju, kad šiandien Lietuvą pasieks džiugi žinia, kurią jau turime, ir mes tapsime vienos stipriausių ir įtakingiausių organizacijų pasaulyje nare.

Labai simboliška, kad tai vyksta Valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo metais. Ačiū už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Nuoširdžiai dėkojame. Kalbėti kviečiu užsienio reikalų ministrą L. A. Linkevičių. Prašom.

Užsienio reikalų ministro Lino Antano Linkevičiaus kalba

L. A. LINKEVIČIUS (*LSDDF*). Gerbiama pirmininke, kolegos, iš tiesų šiandien ne tik Saulės diena, ne tik Gegužės 3-iosios Konstitucijos diena, bet ir galbūt šiek tiek nepelnytai nustelbta iš tikrųjų labai svarbi diena Lietuvai tarptautinės integracijos požiūriu. Pakvietimas į šią organizaciją, ką tik Paryžiuje priimtas sprendimas, be jokios abejonės, vienas svarbiausių šalies pasiekimų tarptautinės integracijos srityje šalia narystės NATO ir Europos Sąjungoje. Galbūt mažiau apie tai kalbėta, mažiau informuota, tačiau iš tiesų tai yra ypatinga sėkmės istorija ne tik laike, bet ir

kalbant apie kokybę. Visų, noriu pabrėžti, šalies institucijų, žinybų, ministerijų, visų grandžių su-
telktas darbas, koordinacija buvo tikrai efektyvūs ir tai įtikino mūsų oponentus, kurių, patikėkite,
buvo tikrai nemažai.

Dar visiškai neseniai, 2017 metų pradžioje, kai Lietuvoje lankėsi generalinio sekretoriaus pa-
vaduotojas ir jam pasakiau mūsų lūkestį gauti pakvietimą į šią organizaciją iki šių metų vasaros,
iki dabar, jis pasakė, kad tai prilygtų stebuklui. Tiesiog cituoju. Pasirodo, įmanomi ir stebuklai,
kai dirbama nuosekliai, kryptingai ir koordinuotai.

Vis tiek norėtusi pasakyti keletą žodžių ir dėl pradžios. Ir XVI, ir XVII vyriausybių premjerai
kalbėjo, ir man teko garbė dirbti abiejose šiose vyriausybėse, todėl tikrai puikiai žinau visas pe-
ripetijas. Galiu pasakyti, kad 2012 metų etapu mums jau iš tikrųjų galėjo nusvirti rankos ir buvo
aišku, kad ta organizacija plėsis tikrai labai sudėtingai ir mes jau nepatenkame į tą procesą. Mes
linkėjome sėkmės, estai jau buvo tapę nariais, latviai dar nebuvo nariai, bet jau sveikinome, vė-
liau jie įstojo į šią organizaciją, tuo metu jie buvo pakviesti kartu su Kolumbija pradėti šį procesą.
Mes buvome už brūkšnio ir tiesiogine prasme tikrai ypatingų lūkesčių neturėjome.

Įvairiomis pastangomis, kurios čia irgi buvo paminėtos, vis dėlto pavyko patekti, sakyčiau, į
to paskutinio traukinio paskutinį vagoną ir mes tapome kandidatais kartu su Kosta Rika. Kai jau
pradėjome šį procesą, techninį procesą, 2015 metų gruodžio mėnesį, jis faktiškai užtruko dvejus
su puse metų. Tai rekordinis laikas, per kurį šalis sugebėjo įveikti visus barjerus, kurie iš tikrųjų
reikalavo ne tik pastangų, bet ir labai daug laiko.

Nuo to laiko EBPO komitetas nagrinėjo Lietuvos atitiktį teisės aktams, standartams. EBPO
ekspertai identifikavo tobulintinas sritis, pateikė pasiūlymus, rekomendacijas ir į jas visas reikėjo
atsižvelgti. Peržiūrų procesui startą 2016 metų balandžio mėnesį davė Prekybos komiteto spren-
dimas pripažinti Lietuvą įvykdžius stojimo į šį komitetą reikalavimus. Tai buvo taip pat beprece-
dentis atvejis EBPO, nes Lietuva teigiamą įvertinimą gavo jau per pirmąjį svarstymą. To nėra bu-
vę prieš tai. Kūrime ir naujus tokius precedentus ne tik šiame komitete. Pirmą kartą istorijoje vie-
nos diskusijos pakako kandidatei įvertinti Investicijų komitete.

Abiem šiais atvejais aš tikrai didžiuojuosi tuo, kad mūsų ministerijos diplomatai koordinavo
šias sritis. Tie pasiekimai yra didelė dalis jų darbo ir aš jiems, mūsų Užsienio reikalų ministerijos
komandai, už tai esu labai dėkingas.

Išskirtiniai rezultatai buvo pasiekti ir Kovos prieš užsienio pareigūnų papirkinėjimą suda-
rant verslo sandorius darbo grupėje. Tam organizacijoje skiriamas ypatingas dėmesys. Lietuvos
atžvilgiu buvo taikoma nauja, kur kas griežtesnė vertinimo procedūra. Nauja ir griežtesnė, paly-
ginti su prieš tai buvusiomis šalimis. Lietuvos veiksmas, šiuo atveju lyderė yra Teisingumo minis-
terija, įtikino grupės narius pagreitinti peržiūrų grafiką. Be abejonės, įgyvendinta pertvarka suda-
rys sąlygas kur kas efektyviau pažaboti korupciją.

Akcinių bendrovių įstatymas. Noriu atskirai paminėti. Daugelis kolegų prisiminate tą svar-
stymą. Valstybinių įmonių pertvarkos procesui vadovavo Ūkio ministerija, o Aplinkos minis-
terija tikrai ryžtingai judėjo su urėdijų reforma. Urėdijų reforma čia sukėlė labai daug aistrų, ginčų,
barnių ir buvo tam tikrų politinių pasekmių, tačiau vis dėlto sprendimai buvo priimti. Nors EBPO
ekspertams ir kilo daug klausimų, tačiau nekilo abejonių dėl motyvacijos, dėl mūsų ryžto, dėl tų
reformų kokybės. Išskirtinio politinio dėmesio, susiklausymo tarp institucijų ir verslo bendruo-
menės pareikalavo procesas ir rezultatas vainikavo tas pastangas.

Panašiai tęsti būtų galima kalbant apie institucijų indėlį įgyvendinant rekomendacijas aplin-
kosaugos, finansų, socialinės, sveikatos apsaugos, kitose srityse. Padedant ekspertams, atlikti vi-
sų valstybės valdymo sričių audito darbai, identifiкуotos valdymo problemos, iššūkiai. Kartais
tekdamo per keletą savaičių tą padaryti, nes mes turėjome savo nustatytą grafiką ir turėjome tik-
rai skubėti, tačiau dėl to negalėjo nukentėti kokybė, nes automatiškai būtų galima procesą išstęsti
perkeliant į kitus posėdžius. Mes tą darėme laiku ir kokybiškai, mūsų visos institucijos. Viso sto-
jimo proceso metu buvo peržiūrėta per 200 teisės aktų, atliktas detalus taikomų praktikų audi-
tas. Pozicija pristatyta daugiau kaip per 30 peržiūros diskusijų komitetuose, organizacijose ir dar-
bo grupėse.

Šie dalykai, aišku, – tik aisbergo viršūnė, nes buvo parengiamasis darbas ir žmonės turėjo tikrai daug ką atlikti per labai trumpą laikotarpį. Didžiulių pastangų reikalavo rekomendacijų įgyvendinimas, nes tą įgyvendinimą reikėjo daryti būtent to stojimo proceso derinimo metu. Parengėme ir kartu su jumis pakeitėme, priėmėme 50 įstatymų, susijusių su EBPO integracija. Ypač išskirčiau konstitucinį įstatymą dėl žemės nuosavybės. Kaip pavyzdys, jo pakeitimui reikėjo, noriu pabrėžti, visų Seimo politinių jėgų paramos.

Užsienio reikalų ministerija – kaip koordinuojanti šių visų institucijų darbo grandis. Jai tikrai teko, noriu pasakyti, toks išskirtinis iššūkis ir dėl sričių kompleksiskumo, nes diplomatai turėjo gilintis į klausimus, kurie paprastai nedažnai arba išvis retai atsiduria ant darbo stalo, kaip, pavyzdžiui, cheminių medžiagų apskaita, fiskalinė politika, lobizmo reglamentavimas ir panašūs klausimai. Tačiau šią darbo grupę sudarė koordinatoriai, ir ne tik iš visų ministerijų, bet maždaug iš 30 institucijų. Joms vadovavo viceministras A. Zananavičius, kuriam norėčiau atskirai asmeniškai padėkoti už šitą tikrai didžiulį darbą.

Seime, kaip jau buvo minėta, taip pat buvo darbo grupė. Labai glaudžiai koordinavome, realiu laiku dirbome ir iš tikrųjų derinome tuos teisės aktų ir įstatymų projektus, grafikus, kad greičiau ir kokybiškiau juos priimtume.

Kitaip tariant, noriu dar kartą pabrėžti, pasirengimo narystei procedūrą Lietuva sėkmingai užbaigė dar balandžio viduryje ir specialiojoje sesijoje, kai Respublikos Prezidentė ten viešėjo, generalinis sekretorius A. Gurija akcentavo, kad Lietuva pademonstravo patį greičiausią ir efektyviausią stojimo procesą, ir pažymėjo išpūdingą reformų mastą ir greitį. Žodžiu, tikrai turime kuo didžiuliotis, bet, be abejo, kad tai nėra reformų pabaiga. Mes iš tikrųjų, nes organizacija kaip ir skatina nuolat peržiūrėti savo politiką įvairiose šiose srityse, turėsime prieigą prie geriausių patarimų, žinių, ekspertizės. Tapę visaverte nare, sieksime išnaudoti tą potencialą gerindami šalies ekonomiką, finansų sektorių, švietimą, socialinę ir užimtumo politiką, aišku, didindami kovos su korupcija tempus, taip pat viešojo valdymo ir reguliavimo politikos efektyvumą.

Dar, kas dabar laukia priešaky? Štai Taryba priėmė sprendimą, politinis sprendimas priimtas. Gegužės pabaigoje Lietuvos ir organizacijos vadovai pasirašys narystės susitarimą. Jis turės būti ratifikuotas šio Seimo. Visateise organizacijos nare tapsime tada, kai deponuosime susitarimą Prancūzijos užsienio reikalų ministerijoje. Ta diena ir bus mūsų pirmoji narystės diena ir mes tapsime 36-ąja organizacijos nare.

Iš tikrųjų narystė šioje organizacijoje pakelia mūsų šalį į kokybiškai aukštesnį lygį, suteikia didelių galimybių, tik nuo mūsų priklauso, kaip mes tomis galimybėmis pasinaudosime. Aišku, ir daugiau atsakomybės tęsiant pradėtas reformas. Be jokios abejonės, tai yra sėkmingiausių pasaulio ekonomikų klubas. Tai yra kokybės ženklas, kuris yra labai aiški žinia investuotojams, mūsų partneriams, noriu pabrėžti, visame pasaulyje. Tai iš tikrųjų galbūt padės įgyvendinti tą organizacijos šūkį. Jų šūkis yra „Gera praktika geresniam gyvenimui!“ Mes turime su jumis galimybę pasiekti, kad mūsų kraštas, mūsų šalis gyventų gerai, kad čia būtų visiems jau dabar gerai gyventi ir kad ypač būtų gerai gyventi ateity. Tam sukurtos prielaidos, sąlygos mūsų visų ir visų mūsų rankose tai atlikti, įgyvendinti šį labai kilnų, prasmingą tikslą. Tai ir tam tikra dar viena dovana mūsų šalies šimtmečiui.

Ačiū, gerbiama pirmininke, už galimybę pasisakyti šia tikrai labai svarbia, labai prasminga ir kartu iškilminga proga.

PIRMININKĖ. Dėkoju. (*Plojimai*) Išties dėkoju, gerbiamas ministre, jums asmeniškai už didžiulį darbą ir indėlį, taip pat ir visiems, kurie dirbo, kurie, tikiu, nuoširdžiai, atsakingai dirbs ir toliau dėl deramo Lietuvos buvimo šioje organizacijoje. Tikiu, kad Gegužės 3-ioji taps svarbi, nes šiandien yra kvietimas į EBPO.

E. Zingeris, kaip pirmasis nepriklausomos Lietuvos Užsienio reikalų komiteto... ir signataras nori tarti žodį tuo pačiu klausimu.

Kolegos, ar neprieštarausite, kad išgirdę tris pranešimus suteiktume galimybę kolegai trumpam pranešimui?

E. ZINGERIS (TS-LKDF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, gerbiamoji Rima, mieli bičiuliai, tokią iškilmingą dieną mes švenčiame dvi šventes, vieną istorinę, be to, norėčiau priminti, kad mū-

sų Seimas priėmė nutarimą dėl šios dienos minėjimo, dėl Gegužės 3-iosios minėjimo ir tai buvo padaryta šiame Seime. Ir antrąją, įstojamą į solidžiausią klubą, finansinį klubą – pasaulio Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją.

Žinoma, noriu pasveikinti Ministrą Pirmininką, kuris yra čia, ir ministrą, ir prieš tai kalbėjusį buvusį premjerą bičiulį A. Butkevičių. Bet taip pat norėčiau pasakyti, kad mano atsiminimai sieja, gerbiamoji pirmininke, daugybę žmonių, dirbusių prie šios sėkmės. Tie žmonės buvo ir sėdi čia salėje. Matau kruopščiai rašantį Deividą, mūsų ambasadorių, bet buvusį ir Vyriausybės, atrodo, ir A. Kubiliaus Vyriausybės kanclerį D. Matulionį. Ir matau kitus kolegas, kurie čia nepaminėti.

Visi dalykai susiję su korupcija, su valstybinių įmonių vadovavimo modernizavimu, su inovacijomis, su finansų struktūrų keitimais. Reikėtų padėkoti ir čia nesančiam turbūt kolegai R. Žyliui ir visiems tiems, kuriuos atsimename, kurie ir 2008–2012 metais taip pat prisidėjo. Jeigu jūs šiame demokratijos lopšyje neprieštaraukite, aš norėčiau padėkoti taip pat šioje salėje ir dirbusiems 2008–2012 metais, ponui D. Kreiviui, kurio čia nėra, kuris intensyviai darbavosi prie ypatingų reformų, ypač susijusių su korupcija, susijusių su investicijomis. Reikia investicijas apginti nuo korupcijos, kad konkursai iš tikrųjų būtų konkursai, o ne reguliuojami per savo pažįstamų būrelius.

Šią dieną, kai mūsų reitingai pakilo į ypatingas aukštumas, Lietuvos Respublikos reitingai pakilo mums stojant, ir gegužės pabaigoje matysime Ministrą Pirmininką pasirašant, aš norėčiau pasakyti visiems dėkui kaip buvęs Užsienio reikalų komiteto pirmininkas, dėkui visiems, kurie darbavosi, ir galų gale pasiekėme šitas aukštumas, kai Lietuva yra tarp solidžių Vakarų valstybių, neišmušamai patekusi į patį solidžiausią klubą. Ačiū jums visiems, ačiū prisidėjusiems daugybei žmonių. Dėkui jums! Gerbiamoji pirmininke, ačiū už žodį.

PIRMININKĖ. Ačiū. Ačiū, gerbiamasis Emanueli. Mielieji kolegos, tuo pranešimus baigėme.

13.03 val.

Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Indijos Respublikos sutarties dėl ekstradicijos ratifikavimo“ projektas Nr. XIII-1550(2) (svarstymas ir priėmimas)

Mūsų darbotvarkės 1-3 klausimas. Jeigu jūs neprieštaraujate, dirbame toliau nedarydami pertraukos. (*Balsai salėje*) Bendru sutarimu. Dėkoju. Įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos ir Indijos Respublikos sutarties dėl ekstradicijos ratifikavimo“ projektas Nr. XIII-1550(2). Svarstymas. Norime išklausti komitetų išvadas. Pranešėjas – Užsienio reikalų komiteto pirmininkas gerbiamas J. Bernatonis.

J. BERNATONIS (LSDDF). Gerbiamoji posėdžio pirmininke, gerbiami kolegos Seimo nariai, tai yra tradicinė sutartis, tokias Lietuva turi su nemaža dalimi valstybių. Komitetas apsvarstė ir vienbalsiai jai pritarė.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu V. Gailių pristatyti Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą. Prašau.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Mielieji kolegos, Teisės ir teisėtvarkos komitetas šių metų balandžio 11 dieną svarstė, bendru sutarimu pritarė siūlymui pagrindiniam komitetui siūlyti pritarti įstatymo projektui, sutarties projektui. Jo esmė, kad dėl asmenų, Indijoje nuteistų už nusikaltimus laisvės atėmimu arba įtariamų nusikaltimais, būtų sukurta teisinė pargabenimo, ekstradicijos į Lietuvą aplinka.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Nuomonė – už, nuomonė – prieš po svarstymo stadijos. Nėra. Galime vykdyti bendru sutarimu ir taikyti ypatingą skubą.

Priėmimas pastraipsniui. Vienas straipsnis. Nuomonės. Kolegos, prašome, norite kalbėti už ir prieš?

Balsuojame. Kviečiu visus sugrįžti į salę ir balsuoti, nes ratifikuojant mums reikia turėti ne mažiau kaip 57 už ir dalyvauti turi ne mažiau kaip 71.

Gerbiami kolegos, kurie esate... (*Balsai salėje*) Gal pirma registruojamės. Prašom. Pakvieskite kolegas, kad ateitų į plenarinių posėdžių salę, nes matau, kad dar kai kas diskutuoja.

Užsiregistravo 78 Seimo nariai. Ateina dar penki ir galime vykdyti priėmimą. Skelbiu minėto mūsų įstatymo projekto Nr. XIII-1550(2) priėmimą. Prašome balsuoti.

Šio įstatymo priėmimas

Užsiregistravo ir balsavo 86 Seimo nariai, vienbalsiai 86 pritarė dėl Lietuvos Respublikos ir Indijos Respublikos sutarties dėl ekstradicijos ratifikavimo. Skelbiu priimtą. (*Gongas*)

13.07 val.

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Naujosios Zelandijos partnerystės susitarimo dėl santykių ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-1557(2) (svarstymas ir priėmimas)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – įstatymo „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Naujosios Zelandijos partnerystės susitarimo dėl santykių ir bendradarbiavimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-1557(2). Jau, matau, pasirengęs Užsienio reikalų komiteto pranešėjas E. Vareikis. Prašom pateikti komiteto išvadą.

E. VAREIKIS (LVŽSF). Sveiki. Sutartis buvo svarstyta komiteto posėdyje ir komitetas pritarė sutarties ratifikavimui. Išvada yra tokia: pritarta bendru sutarimu, jokių atskirųjų nuomonių nebuvo. Tai tiek. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Po svarstymo norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Nuomonė už, nuomonė prieš. Norinčių kalbėti nėra. Galime bendru sutarimu pritarti po svarstymo? Galime.

Galime pritarti ypatingai skubai? (*Balsai salėje*) Galime. Norinčių kalbėti už ir prieš nėra. Ma-loniai kviečiu balsuoti. Priėmimo stadija.

Šio įstatymo priėmimas

Balsavo 83 Seimo nariai: vienbalsiai 83 pritarė įstatymo projektui „Dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Naujosios Zelandijos partnerystės susitarimo dėl santykių ir bendradarbiavimo ratifikavimo“. (*Gongas*)

13.09 val.

Įstatymo „Dėl Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Armėnijos Respublikos visapusiškos ir tvirtesnės partnerystės susitarimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-1984 (pateikimas)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – įstatymo „Dėl Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Armėnijos Respublikos visapusiškos ir tvirtesnės partnerystės susitarimo ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-1984. Gerbiamasis ministras L. A. Linkevičius. Tribūna jums, prašome. Pateikimas.

L. A. LINKEVIČIUS (LSDDF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Iš tiesų, kaip ir minėta, teikiame įstatymo projektą dėl sutarties ratifikavimo. Tikslas ratifikuoti sutartį, 2017 metais lapkričio mėnesį pasirašytą, priimtą Briuselyje.

Trumpai galiu tik pasakyti apibūdindamas, kad tai šio naujo susitarimo, nes prieš tai galiojo susitarimas dėl paprastos partnerystės, sakysime, o šis jau skamba kitaip – visapusiška, tvirtesnė partnerystė... Taikymo sritis – su Europos Sąjungos kompetencija susijusios sritys, platesnio mas-to bendradarbiavimas, sukuriamas ilgalaikis stabilus pagrindas toliau plėtoti Europos Sąjungos ir Armėnijos Respublikos ryšius. Ir dar tik pasakyčiau tai, kad turbūt daugelis prisimename, kad iki 2013 metų Armėnija buvo tarp tų šalių Rytų partnerystės programos dalyvių, ji jau buvo pasiren-gusi pasirašyti asociacijos susitarimą su Europos Sąjunga, tačiau tada radikaliai pakeitė kursą ir pradėjo judėti Eurazijos sąjungos link. Tačiau įdirbis buvo didelis ir buvo noras išsaugoti, kas yra įmanoma. Taip ir buvo padaryta. Tas susitarimas apima politinį prekybos sektorinį bendradarbia-vimą, ir išsaugojamos, galima taip teigti, iki Viršūnių susitikimo Vilniuje suderėtos asociacijos su-sitarimo dalys, aišku, tos, kurios neprieštarauja Eurazijos sąjungos reguliavimo sričiai.

Tikslas yra toks, kad tie mūsų partneriai pasirenka tą kryptį, kurią patys pasirenka, tačiau mes stengiamės, kiek įmanoma, išlaikyti jos bendradarbiavimą ir šiuo atveju šis susitarimas su Armėnija yra būtent apie tai.

Prašau tiesiog jūsų pritarimo.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Jūsų nori paklausti šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia L. Kasčiūnas. Ruošiasi V. Rinkevičius. Prašau, L. Kasčiūnas.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, kai 2013 metais mes kalbėjome apie asociacijų susitarimą, kuris tada nepavyko, mes daugiau turėjome ir politinę dalį, ir tą ekonominę dalį, ar ne? Kaip suprantu, šis susitarimas daugiau toks politinis, nes ekonomiškai vis tiek Armėnija lieka Eurazijos muitų sąjungoje, ir dviem muitų sąjungoms vienu metu tu negali priklausyti, bet iš tikrųjų kokia politinė reikšmė viso šito dokumento, ypač dabartinių procesų Armėnijoje kontekste, kokia čia yra svarba? Kitaip tariant, mes čia turbūt signalą pasiųsime labai pozityvų ir visuomenei, kad mes matome europietišką Armėnijos perspektyvą, ir tai turbūt irgi būtų svarbu ištrianšiuoti, kad Lietuva mato Armėniją kaip Europos dalį? Tai yra turbūt irgi be galo svarbu?

L. A. LINKEVIČIUS (LSDDF). Taip, iš tiesų. Tik aš dar pakoreguočiau, kad tai nėra vien politinis susitarimas. Jis numato ir prekybinį, ekonominį bendradarbiavimą. Tiesą sakant, yra ir tam tikra abipusė nauda: ir investicinis klimatas, ir verslo aplinkos nuspėjamumas, ir stabilumas, ir yra tų elementų. Bet, be jokios abejonės, taip pat ženklas ir signalas Armėnijos žmonėms, kad Europa pasirengusi bendradarbiauti tose srityse, kurios, Armėnija manys, tinkamos, bet pirmiausia tai yra susiję su glaudesniu bendradarbiavimu, su mūsų organizacija, su Europos Sąjunga.

Taip sutapo. Aišku, čia niekas negalėjo taip suplanuoti, bet įvykiai Armėnijoje yra tokie, kaip mes visi sekame, kad tas žmonių balsas labai stiprus, stipresnis, negu daugelis tikėjosi, ir greičiausiai čia dar anksti teigti, bet atrodo, kad opozicija savo pasiekė, taip jau bent jau pranešta, kad opozicijos atstovas bus Ministras Pirmininkas. Bet mes čia ne apie tai dabar kalbame. Mes kalbame tiesiog apie tuos signalus, kuriuos siunčiame Armėnijai.

Būtent mūsų politika, Europos Sąjungos politika, yra tokia: bendrauti su visais ir stengtis parodyti, kad mes, aišku, skatiname tas europines tendencijas. Tai ir mėginta pasakyti šios sutarties projektu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia V. Rinkevičius. Ruošiasi E. Vareikis.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Iš tiesų Armėnijos dabar tokia pagal šią sutartį dviprasmiška situacija. Viena vertus, labai susaistyta su Rusija, su Rytais įvairiais – ir ekonominiais, ir kitokiais ryšiais. O dabar čia nauja – su Europos šalimis.

Ar netaps įrankiu ji tarp tų dviejų, sakykime, Rytų ir Vakarų? Ir per ją, mes žinome, kaip meistriškai moka Rusija išnaudoti įvairias situacijas, net jei nueina iki Jungtinės Karalystės, Amerikos ir t. t. savo viešąją platinama informacija ir t. t. Ar čia mes neatsidursime?.. Ir mūsų pačių tada tokia situacija gana kvaila. Ar mes suvaldysime ją?

L. A. LINKEVIČIUS (LSDDF). Ačiū. Ne, tikrai čia nėra tų grėsmių. Paprasčiausiai tai nėra net ir asociacijos susitarimas, jis iš principo tik nubrėžia tas sritis, kuriose mes matome bendradarbiavimą tiek, kiek tai neprieštaruoja jų pasirinkimui, tiek, kiek leidžia Europos teisė. Bet, matyt, nebūtų teisinga nusišukti nuo Armėnijos, uždaryti visus bendravimo kanalus arba, sakysime, ignoruoti tą įdirbį, kuris buvo iki 2013 metų, kuris buvo tikrai didžiulis. Čia mes grėsmių nematome, matome galimybes veikti, bendrauti ir, tiesą sakant, kiek teko pažinoti Armėnijos vadovus, nepaisant tokių labai stiprių sąsajų su Rusija, tikrai nori palaikyti ryšius ir su Europa. Tai mums dabar atstumti būtų turbūt negerai.

Dėl įrankio grėsmės tikrai tokios nėra. Aš manau, yra galimybė mums veikti. Jeigu mes neturėtume tų kanalų, mes apribotume savo galimybes jiems daryti įtaką tiesiog.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia E. Vareikis. Ruošiasi E. Zingeris.

E. VAREIKIS (LVŽSF). Gerbiamas ministre, jūs savo kalboje sakėte, kad ši Europos Sąjungos ir Armėnijos sutartis veiks nepaisant to, kad Armėnija priklauso ir Eurazijos bendrijai. Bet sutartyje pasakyta – visapusiška sutartis. Jeigu visapusiška, ar galite pasakyti bent vieną iš tų visų pusių, kur neveiks? Taip išeina, kad Armėnijos narystė Eurazijos sąjungoje neturi jokios prasmės, jeigu Europos Sąjungoje viskas veikia, ar ji ten yra, ar nėra. Ar vis dėlto yra kažkas, kas mums trukdys?

L. A. LINKEVIČIUS (*LSDDF*). Ne, tai yra tiesiog gal... sakyčiau, šiuo atveju pats pavadinimas, nes iki šiol ta sutartis vadinosi Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimu. Dabar jis yra visapusiškas, tvirtas ir panašūs elementai. Aš jau juos minėjau. Be abejo, yra, pavyzdžiui, Muitų sąjungos taisyklės, ir mes jau anksčiau sakėme, jos yra vienokios Europos Sąjungoje, kitokios, sakykim, pagal Eurazijos muitų tvarką, ir to, aišku, nebus. Čia visi tai supranta. Tačiau, aišku, tas visapusiškumas apima labai daug sektorių – tai jau mano minėti investiciniai reikalai, verslo aplinkos stabilumas, naujos galimybės plėsti prekybą, konkurencijos taisyklių laikymasis, viešieji pirkimai. Yra labai daug sričių, kur galima tai daryti, ir mes tai darysime.

PIRMININKĖ. Dėkoju. E. Zingerio nematau. Klausia A. Anušauskas. Paskutinis ruošiasi J. Sabatauskas.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų Armėnijoje vis tiek dabar vyksta tokios dramatiškos permainos. O opozicijos lyderio N. Pašiniano požiūris į šį susitarimą, jo perspektyvas yra žinomas dalykas ar ne?

L. A. LINKEVIČIUS (*LSDDF*). Ačiū. Konkrečiai apie šį susitarimą nesu girdėjęs, kad jis būtų kalbėjęs, bet yra pasakęs, kad bus bent jau tęstinumas garantuotas. Supraskime, kad, matyt, ir kitais aspektais. Jam, matyt, dar ir nebuvo progos įsigilinti į visus tuos dalykus, bet aš nė kiek neabejoju, kad bent jau esant šitai dvasiai tikrai galėsime bendradarbiauti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Sabatauskas. Prašau, kolega.

J. SABATAUSKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas ministre, aš klausiausi šandien kalbų ir žavėjauosi jomis, kai buvo kalbama apie žmogaus teises, kaip mes smarkiai, kaip ilgai eįjome tuo keliu. Matote, nuo 1791 metų mes tai propaguojame.

Taigi aš jūsų klausiu, kada jūs stovėsite šioje tribūnoje teikdamas Seimui „Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir šalinimo“? Ar mūsų Vyriausybė nenori sustiprinti žmogaus teisių politikos, teikdama ratifikuoti šią konvenciją?

L. A. LINKEVIČIUS (*LSDDF*). Ačiū, kad žavitės pirmiausia, ir ačiū už tą jūsų požiūrį. Čia, matyt, sutampa šiuo atveju mūsų požiūriai. Juk žinote mano vertinimus, taip pat žinote mūsų sieki... susitarimą šioje salėje. Stipriai dirbame šiuo klausimu ir tikiuosi, kad tas dialogas padės, kad argumentų kalba priartins tą dieną, kai bus galima tai, ką jūs sakėte, padaryti. Aš manau, kad tai yra svarbu. Sprendimas turėtų būti, turėtų įvykti, tačiau dar, panašu, reikia padirbėti ir su frakcijomis, ir su oponuojančiais šiam dokumentui, ir tiesiog reikia atviro, argumentais grįsto dialogo.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamasis ministre. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Dabar nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – V. Rinkevičius. Prašau.

V. RINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū. Aš iš pradžių buvau nusiteikęs skeptiškai, bet mane labai įtikino ministro atsakymai, todėl kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių kalbėti prieš nėra.

Kolegos, balsuojame po pateikimo.

Balsavo 81 Seimo narys ir vienbalsiai – 81 po pateikimo pritarė minėtam įstatymo projektui. Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis siūlomas Užsienio reikalų komitetas. Galime pritarti? Papildomas nenumatytas. Siūloma svarstyti gegužės 24 dieną. Galime sutarti bendru sutarimu? Galime. Dėkoju.

13.20 val.

Įstatymo „Dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas 2007 m. balandžio 25 ir 30 d. pasirašytas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Jungtinių Amerikos Valstijų oro susisieikimo susitarimas, ratifikavimo“ projektas Nr. XIIP-1983 (pateikimas)

Skelbiu mūsų darbotvarkės 1-6 klausimą – įstatymo „Dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas 2007 m. balandžio 25 ir 30 d. pasirašytas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Jungtinių Amerikos Valstijų oro susisieikimo susitarimas, ratifikavimo“ projektas Nr. XIIP-1983. Kviečiu susisieikimo viceministrą R. Degutį pateikti mano paskelbtą įstatymo projektą.

R. DEGUTIS. Ačiū. Laba diena, gerbiamieji Seimo nariai. Teikiamas Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas 2007 m. balandžio 25 ir 30 d. pasirašytas Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Jungtinių Amerikos Valstijų oro susisieikimo susitarimas,

ratifikavimo“ projektas Nr. XIIIIP-1983. Įstatymo tikslas – ratifikuoti protokolą, kuriuo yra keičiamas iš dalies minėtas susitarimas. Protokolu siekiama, kad Europos Sąjungos ir JAV investuotojams būtų suteiktos papildomos galimybės investuoti į abiejų šalių oro susisiekimo sektorius, dar labiau atverti rinką, įskaitant didesnes galimybes Europos Sąjungos oro susisiekimo bendrovėms dalyvauti teikiant JAV Vyriausybės finansuojamas oro susisiekimo paslaugas.

Protokolu iš dalies keičiamas susitarimas, į kurį įtraukiamos šios pagrindinės nuostatos: abipusis išsipareigojimas pripažinti reikalavimus dėl oro susisiekimo bendrovių tinkamumo ir nacionalinės priklausomybės, pripažinti kitoje šalyje išduotus sertifikatus. Tai reikštų daugiau galimybių patekti į rinką ir suteikimą naujų investavimo galimybių, ir daugiau galimybių Europos Sąjungos oro susisiekimo bendrovėms dalyvauti teikiant JAV Vyriausybės lėšomis finansuojamas oro susisiekimo paslaugas. Priėmus įstatymą ir ratifikavus protokolą, bus įgyvendinti Lietuvos išsipareigojimai dėl Europos Sąjungos teisės perkėlimo. Ačiū ir prašyčiau pritarimo.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamasis viceministre. Jūs viską pasakėte labai atsakingai, aiškiai ir Seimo nariai nenori jūsų klausyti. Dėkoju. Po pateikimo nuomonė – už, nuomonė – prieš. Norinčių kalbėti nėra. Galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo? (*Balsai salėje*) Norite balsuoti. Prašome balsuoti po pateikimo dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1983.

Balsavo 82 Seimo nariai, vienbalsiai – 82 po pateikimo pritarė minėtam įstatymo projektui. Kaip pagrindinis siūlomas Užsienio reikalų komitetas, papildomas nėra numatytas. Ir siūloma svarstyti birželio 14 dieną. Galime pritarti? Galime pritarti. Dėkoju.

13.23 val.

Seimo nutarimo „Dėl demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos patvirtinimo“ projektas Nr. XIIIIP-2025 (pateikimas)

Skelbiu mūsų darbotvarkės 1-7 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos patvirtinimo“ projektas Nr. XIIIIP-2025. Maloniai kviečiu ministrą L. Kukuraitį pateikti mano paskelbtą įstatymo projektą.

L. KUKURAITIS. Dėkoju, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiamieji Seimo nariai, teikiame Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos patvirtinimo“ projektą. Projekto tikslas – sistemiškai spręsti šalies demografinius iššūkius, didinti gimstamumą, mažinti emigraciją, skatinti grįžtamąją migraciją, gerinti vyresniojo amžiaus žmonių gyvenimo kokybę, patvirtinant Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 metų strategiją.

Strategija parengta siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. balandžio 20 d. nutarimą „Dėl demografijos, migracijos, integracijos procesų valdymo“ ir atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos demografinė padėtis, nemažėjanti emigracija ir kartu kaitos neužtikrinantis gimstamumas daro neigiamą poveikį šalies ekonomikai ir socialinės apsaugos sistemai.

Šiuo metu nėra priimto vieno planavimo dokumento, kuriame būtų apibrėžta ilgalaikė demografijos, migracijos ir integracijos politikos raidos strategija valstybės mastu. Šių valstybės politikos sričių raida nustatyta atskiruose planavimo dokumentuose: Nacionalinio saugumo strategijoje, Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijoje, Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje, Užimtumo didinimo 2014–2020 metų programoje, Lietuvos migracijos politikos gairėse, „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių išitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programoje ir kituose dokumentuose.

Vyriausybė yra parengusi ir viešoms konsultacijoms su visuomene iki šių metų gegužės 24 dienos pateikusi preliminarų Demografijos, migracijos ir integracijos 2018–2030 metų strategijos įgyvendinimo planą, kuriame siūlomi konkretūs veiksmai ir darbai iškeltiems tikslams pasiekti.

Projekto esmė. Demografijos, migracijos, integracijos politikos 2018–2030 metų strategijoje pateikiama esamos situacijos analizė ir įvardinamos pagrindinės problemos.

Lietuvoje mažėja gyventojų. 2017 m. sausio 1 d. Lietuvoje gyveno 2 mln. 848 tūkst. žmonių. Per 25 metus Lietuva neteko 859 tūkst. gyventojų. Jeigu tendencijos nesikeis, 2030 metais Lietuvoje gyvens tik apie 2,4 mln. gyventojų.

Antroji problema – nepalankiai keičiasi gyventojų amžiaus struktūra: mažėja vaikų ir daugėja vyresnio amžiaus asmenų. 2017 metų pradžioje šalyje gyveno 550,2 tūkst. (...) metų ir vyresnio amžiaus asmenų, t. y. 19,3 % nuo bendro gyventojų skaičiaus. Dėl didelės migracijos ir mažo gimstamumo neužtikrinama natūrali gyventojų kaita. 2014 metais iš Lietuvos emigravo apie 36,6 tūkst., 2015 metais – 44 tūkst., 2016 metais – 50 tūkst., 2017 metais – 48 tūkst. asmenų. Daugiausia emigruoja jauni, darbingo amžiaus gyventojai. 2015 metais į Lietuvą imigravo 22 tūkst. žmonių, 2016 metais – 20 tūkst., 2017 metais – apie 20 tūkst. žmonių.

Trečioji problema yra mažas gimstančių vaikų skaičius. Nuo 1990 metų iki 2010 metų per metus gimstančių vaikų Lietuvoje skaičius sumažėjo nuo 56 tūkst. iki 30 tūkst.

2010–2017 metais gimusiųjų skaičius – apie 30 tūkst. per metus laikosi nepaisant to, kad turime pakankamai aukštą migracijos lygį. Vidutinė tikėtina vyrų gyvenimo trukmė išlieka apie 10 metų trumpesnė nei vidutinė tikėtina moterų gyvenimo trukmė: vyrų – 69,5, moterų – 80 metų, nors didėja tiek vyrų, tiek moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė. Lietuvos vyrų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė yra apie 10 metų trumpesnė nei Europos Sąjungos valstybių narių vidurkis.

Atsižvelgiant į esamą situaciją, strategijoje numatytas pagrindinis tikslas – užtikrinti teigiamą gyventojų skaičiaus pokytį ir proporcingą gyventojų amžiaus struktūrą. Reikia pasakyti, kad strategija buvo kuriama darbo grupės. Ji iš pradžių įvardino problemas, kurių didžiausias, stambiausias aš paminėjau. Taip pat įvardintos priežastys, kodėl problemos kyla, ir pasekmės. Buvo sudarytas problemų medis, kuriuo remiantis buvo kuriama strategija.

Strategijos loginę matricą matote pirmame strategijos puslapyje, kad būtų aišku, kokie tikslai ir uždaviniai yra keliami.

Buvo įvardinti trys pagrindiniai tikslai: kurti šeimai palankią aplinką, užtikrinti valstybės poreikius atitinkantį migracijos srautų valdymą ir suteikti galimybių vyresnio amžiaus asmenims integruotis į visuomenę.

Taip pat numatyti uždaviniai: kurti šeimai palankią aplinką, t. y. sudaryti sąlygas šeimos nariams derinti profesinę veiklą ir šeimos pareigas; gerinti paslaugų šeimoms ir vaikams kokybę bei prieinamumą; sudaryti sąlygas lygioms vyrų ir moterų teisėms, pareigoms ir galimybėms viešojo gyvenimo srityje bei šeimoje užtikrinti; plėtoti finansines paskaitas šeimoms, auginančioms vaikus; plėsti būsto pasirinkimo galimybes šeimoms, auginančioms vaikus; gerinti šeimos sveikatos būklę, didinant informuotumą šeimos sveikatos klausimais, mažinant sveikatai kylančias grėsmes; ugdyti šeimos narių gebėjimus spręsti psichologines ir socialines problemas.

Antrajam tikslui – užtikrinti valstybės poreikius atitinkantį emigracijos srautų valdymą numatyti uždaviniai: skatinti grįžtamąją emigraciją ir proporcingą valstybės interesus atitinkantį užsienio šalių piliečių atvykimą; stiprinti ekonominę Lietuvos gyventojų gerovę; stiprinti socialinį Lietuvos gyventojų saugumą; stiprinti psichologinę Lietuvos gyventojų gerovę; stiprinti Lietuvos gyventojų susietumą su šalimi ir gyvenamąją aplinką; vykdyti veiksmingą diasporos politiką.

Trečiajam tikslui yra siūlomi šie uždaviniai: užtikrinti vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą socialiniame ir politiniame gyvenime, dalyvavimą darbo rinkoje ir finansinį asmenų saugumą; užtikrinti mokymosi visą gyvenimą galimybes; pagerinti vyresnio amžiaus asmenų sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą; stiprinti kartų santykius ir plėtoti savanorišką vyresnio amžiaus asmenų veiklą.

Strategijoje neaptariami sveikatos klausimai, nes jie išnagrinėti Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijoje, taip pat neaptariami regioninės politikos plėtros klausimai, nes jie aptarti Lietuvos regioninės politikos Baltojoje knygoje darniai ir tvariai plėtrai 2017–2030 metams.

Strategijos projekte numatomas strategijos įgyvendinimo ir stebėsenos mechanizmas. Įgyvendinimą koordinuos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, strategijos įgyvendinimas bus vertinamas kiekvienais metais atliekant rodiklių pasiekimo stebėseną, taip pat 2020 metais atliekant tarpinį, o 2030 metais galutinį vertinimą.

Nustatomi siektini rodikliai ir jų reikšmės. Tikimasi, kad 2030 metais suminis gimstamumo rodiklis, t. y. vaikų, tenkančių vienai moteriai, skaičius, sieks 1,8, šiuo metu yra 1,68. Vyrų sveiko gyvenimo trukmė pailgės nuo 54,1 iki 62,6 metų, moterų – nuo 58,8 iki 65. Neto migraciją sudarys

+0,34 % dalis nuo visų gyventojų. Šiuo metu sudaro apie -1 %. Gyventojų, norinčių visam laikui išvykti iš Lietuvos, dalis sumažės nuo 8,4 iki 4,4 %. 25–64 metų asmenų mokymosi visą gyvenimą lygis išaugs nuo 5,9 iki 15 %. Aktyvaus senėjimo indekso įvertis išaugs nuo 31,6 iki 34,8 %.

Seimui priėmus nutarimą, Vyriausybė turės patvirtinti strategijos įgyvendinimo tarpinstitucinį veiklos planą. Kaip sakiau, tam tikras preliminarus jau yra pradėtas ir teiktas visuomenei diskutuoti. Jis tikrai bus papildytas ir išplėstas. Taip pat bus peržiūrėti teisės aktai, programos ir kiti planavimo dokumentai ir suderinti su strategija.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Kiek dar jums reikia laiko pateikti? Ar jūs sutiksite dabar jau atsakyti į klausimus?

L. KUKURAITIS. Iš esmės tiek. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKĖ. Dėkoju, nes nori jūsų paklausti labai daug Seimo narių. Pirmasis pasirengęs klausti D. Kreivys. Ruošiasi M. Majauskas. D. Kreivio nematau. Klausia M. Majauskas. Ruošiasi G. Skaistė. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkoju, gerbiamas ministre, už pristatymą. Formuojami teisingi tikslai, matyt, kad tikrai norite Lietuvai gero. Ypač man asmeniškai smagu matyti, kad psichikos sveikatos klausimai iškeliama kaip prioritetas ir paminėti net keliose vietose.

Taip pat labai noriu pasidžiaugti, jog pirmą kartą matome ir aiškius rodiklius, kuriuos rašote į strategiją ir pagal kuriuos planuojate matuoti savo veiksmus. Tai ir amžius, ir gimstamumas, ir migracija. Bet tai maždaug tiek gero tame dokumente ir matau. Rodikliai yra 2020 metų. Nesuprantu, kodėl nenorite įrašyti 2018–2019 metų? 2020 metų matuosime 2021 metais, sveikatos rodiklius greičiausiai 2022 metais, o 2018 ir 2019 metų rodiklius matuosite jūs ir mes čia šitą kadeniją. Tai nelabai suprantu, kodėl bėgate nuo savo atsakomybės?

Ir norėjau paklausti, kas iš tikrųjų pasikeis, jei šis dokumentas bus nepriimtas, arba kas pasikeis, jei dokumentas bus priimtas? Kas trukdo jums ateiti ir teikti konkrečius įstatymų projektus? Kalbate apie šeimos stiprinimą. Kelkime, grįžkime prie klausimo – papildomo neapmokestinamojo pajamų dydžio. Kalbate apie psichikos sveikatos prieinamumą, kalbėkime apie papildomus etatus psichikos sveikatos centruose. Kalbate apie nemedikamentinį gydymą, įveskime konkrečias programas. Kas trukdo jums ateiti su konkrečiais projektais ir daryti?

PIRMININKĖ. Klauskite, kolega!

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Mano klausimas yra toks labai labai paprastas: kam jūs atėjote į Seimą su krūva popierių, dokumentų, kurie neturi jokios įtakos gyventojų...

PIRMININKĖ. Aišku.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). ...gerovei?

L. KUKURAITIS. Ačiū už klausimą. Iš tiesų tai yra strateginis dokumentas. Kaip ir minėjau pradžioje, neturime mes vieno sisteminio dokumento, kuris apimtų šiuos klausimus, keliamus strategijoje. Todėl visiškai suvokdami, kad migracija ir demografinė kaita nėra dėl vienos priežasties arba nėra vienos priemonės, kuri išspręstų, o reikalingos kompleksinės priemonės, tai dėl tų kompleksinių priemonių, dėl tų kompleksinių gairių Seimas ir turi apsispręsti, o Vyriausybė tada atnešti veiksmų planą, kaip tai įgyvendinti. Ir be strategijos yra nešami šeimos stiprinimo teisės aktai, ir be strategijos yra nešami kiti teisės aktai, kurie gerina situaciją, kad žmonės neemigruotų arba kad ryžtųsi susilaukti daugiau vaikų.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia G. Skaistė. Ruošiasi A. Kupčinskas.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Aš, kitaip nei mano kolega, manau, kad strategijos iš tikrųjų yra reikalingos ir jas atnešti į Seimą reikia. Man vis dėlto bus labai įdomu pamatyti konkrečias priemones, kurios bus įgyvendinamos, kad pasiektume šituos tikslus, kurie yra gana ambicingi. Pavyzdžiui, žiūrint, kad planuojama mokymosi visą gyvenimą rodiklius pagerinti bent tris kartus, tai iš tikrųjų man kyla klausimų, kaip tokius dalykus galima padaryti? Turbūt natūralus klausimas, ar bus skirta pakankamai lėšų? Ar bus skirta papildomai lėšų? Nes iš tikrųjų be papildomų ir reikšmingų lėšų, kurios bus skirtos konkrečiai šiai strategijai įgyvendinti, turbūt tų tikslų negalima pasiekti.

Mano labai konkreti pastaba. Pavyzdžiui, kartais Vyriausybė yra linkusi taupyti tam tikrų dalykų sąskaita. Vienas iš jų buvo mano pasiūlytas įstatymo projektas dėl socialinių garantijų studentams, praradusiems darbą. Nors Seimas ir pritarė, ir taip būtų didinamas socialinis saugumas,

kuris apibrėžiamas ir šitoje strategijoje, tačiau Vyriausybė pateikė neigiamą išvadą, nes reikės 5 mln. papildomai.

PIRMININKĖ. Klauskite, kolege.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Iš tikrųjų visi šitie dalykai kainuoja. Ar iš tikrųjų bus papildomai pinigų numatyta konkrečiai šitai strategijai įgyvendinti?

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų nemažai yra priemonių, kaip ir gerbiamas Mykolas minėjo, būtent jau orientuotų į šias kryptis, tačiau pagal priemonių planą, jeigu atsiras priemonių, kurios yra reikalingos papildomo finansavimo, ir bus politinis sutarimas, kad tikrai į tai investuojame, papildomos lėšos bus skiriamos.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Kupčinskas. Ruošiasi A. Anušauskas.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, iš tikro buvo labai įdomu paskaityti visą strategiją, susipažinti su ja. Matau, kad strategijoje tikrai labai dideli iššūkiai keliami. Aš nežinau, ar tikrai užteks kompetencijų ir pajėgų Vyriausybei tuos iššūkius įveikti. Išties, jeigu 43 % aštuntųjų galvoja apie emigraciją, 66 % grįžusių emigrantų per metus nesuranda darbo, taip pat teisingumo trūkumas, socialinė nelygybė, kas yra akcentuojama labiausiai, ar tikrai pajėgi Vyriausybė susidoroti su visais šiais iššūkiais? Gal ne veltui atidedama galutinė ataskaita iki 2020–2030 metų? O tarpinė tikrai 2020 metais, kai jau šis Seimas bus pabaigęs kadenciją. Ar nemanote, kad vis dėlto reikėtų atskiros tokios jaunų specialistų komandos, institucijos kaip „Kurk Lietuvą“, galbūt „Augink Lietuvą“, specialistų, kurie galėtų patalkinti savo idėjomis, vizijomis...

PIRMININKĖ. Klauskite!

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). ...ir iš tikrųjų spręsti šią labai opią Lietuvos problemą?

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Iš tiesų dar čia kartu ir jums, ir gerbiamam Mykolui atsakant – stebėseną vyks kasmet. Rodikliai bus fiksuojami kasmet, tačiau tarpinė tokia išsami ataskaita bus teikiama du kartus, bent jau pagal šį siūlymą, 2020 metais ir galutinė 2030 metais. Tačiau stebėseną turėsime kasmet ir pagal tai galėsime koreguoti priemones.

Dabar dėl papildomų resursų. Iš tiesų tai nėra vienos Vyriausybės atsakomybė, mūsų šita situacija yra visos valdžios, taip pat ir Seimo, ir savivaldos, ir visų, todėl kiek galima plačiau sutariant dėl šitų krypčių, kiek galima labiau įsipareigojant ir įpareigojant jau dabar egzistuojančias agentūras, kurios irgi... Yra agentūros, kurios yra orientuotos ir į emigravusius, ir į investicijų pritraukimus, ir į kitas priemones, kurios skatina geresnį gyvenimą. Kol kas, mūsų galva, tų turimų resursų, institucinių resursų turėtų užtekti. Jeigu matysime, kad jų neužtenka ir reikia papildomos jėgos, institucinės jėgos, tikrai bus ieškoma sprendimų.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Anušauskas. Ruošiasi A. Dumbrava.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamasis ministre, iš tiesų man būtų maloniau matyti tą priemonių planą, kaip bus įgyvendinama strategija. Mano klausimas būtų toks. Kai kalbama, pavyzdžiui, apie jaunų šeimų aprūpinimą pirmuoju būstu, ar iš tikrųjų tinkamai įvertinama tai, ką vis dėlto vertina žmonės, jauni žmonės, turiu galvoje, – savo nepriklausomumą, tam tikrą mobilumą? Kodėl kalbama tik apie aprūpinimą būstu jį įsigyjant, o, ne, pavyzdžiui, paramą nuomojant ten, kur yra labai užaukštintos nuomos kainos?

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Priemonių plane turbūt ir bus matomi pagrindiniai prioritetai, nes ten, kur yra didžiausios lėšos, ten ir yra prioritetai. Priemonių planas. Tiesiog pagal strategijos rengimo metodiką iš pradžių tvirtinama strategija, tik tada Vyriausybė ateina su vykdymo planu. Kalbant apie pagalbą šeimoms, mobilumui, tai jau ministerija yra parengusi ir Vyriausybei teikia Paramos būstui įstatymą, kuriame numatyta mažesnes pajamas turinčioms šeimoms galimybė kompensuoti nuomos išlaidas. Šita priemonė irgi yra numatoma.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Dumbrava. Ruošiasi L. Stacevičius.

A. DUMBRAVA (TTF) Labai ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamas ministre, jums jau kelintą kartą užduotu tą patį klausimą, bet ar jūs nemanote, kad reikėtų partinio susitarimo tarp partijų, esančių Seime, kad galėtų susitarti ir skirti lėšų, kad mes maždaug įsivaizduotume, na, tarkim, 1 % nuo BVP dešimčiai metų į priekį ar kiek, nes jūs kažkaip pasakėte, tų resursų lyg ir užtektų. Kaip jūs įsivaizduojate, kokios tos sumos turėtų būti realios, kad tikrai tie žmonės nenorėtų išvažiuoti, kad jie pajustų, kad jie čia reikalingi, ir tie, kurie išvažiavę, kad galėtų sugrįžti? Kaip jums atrodo – 10 mln. ar 20 mln., na, maždaug? Kaip jums atrodo? Labai ačiū.

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Priemonės, kurios sustabdytų mūsų norą išvykti, yra labai kompleksinės – tiek nuo fizinės gerovės, kalbant apie būstą, emocinės, psichologinės gerovės, taip pat ir pajamų... Šiuo atveju, kai mes kalbame apie pajamas, žinome, kokias lėšas tai kainuoja, pavyzdžiui, žinome, kokios reikia sumos vien baziniam dydžiui pakelti biudžetinio sektoriaus darbuotojams. Todėl kalbėti šiuo metu, kol dar nesame patvirtinę priemonių plano, kalbėti apie tai, kiek lėšų reikės, aš net nedrįsčiau prognozuoti. Bet jeigu matysime priemonių planą, kad tam tikros priemonės yra būtinos ir jos bus tos, kurios padės žmonėms likti čia arba net sugrįžti, tada to sutarimo sieksime dėl didesnio finansavimo.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia L. Stacevičius. Prašau, kolega.

L. STACEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, ministre, už pristatymą. Iš tikrųjų tai yra labai svarbus nutarimas. Į daugelį mano klausimų, kuriuos norėjau užduoti, jau atsakėte, bet yra dar vienas toks klausimas. Jūs minėjote, kad rengiamos strategijos įgyvendinimo priemonės. Klausimas būtų, kada būtų galima tikėtis jau jas pamatyti konkrečiai?

L. KUKURAITIS. Dėkoju už klausimą. Priemonių planas, kaip minėjau, iki 24 dienos laukia pasiūlymų iš visuomenės. Kai Seimas priims ir patvirtins strategiją, tada Vyriausybė eis iš pasakos. Tai priklauso nuo to, kiek Seime užtruks diskusijos, planas negali atsirasti be strategijos patvirtinimo, kiek Seime užtruks diskusijos, mes Vyriausybėje dirbame atitinkamai, strategijos turinys aiškus, dėl to priemonių planą mes galime pakankamai greitai parengti ir patvirtinti.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre, jūs atsakėte į daug Seimo narių klausimų, tačiau liko dar daug norinčių paklausti. Ar bendru sutarimu galime baigti? (*Balsai salėje*) Baigėme. Ačiū, ministre, jūs atsakėte, manau, diskusijos tęsis. Klausimas labai svarbus.

Dabar po pateikimo, nuomonė už, nuomonė prieš. G. Burokienė – nuomonė už. Prašom, kolege.

G. BUROKIENĖ (LVŽSF). Labai ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Dėkoju, ministre, kad pagaliau pristatėte ilgai lauktą strategiją, aišku, ji stipriai pavėluota, ją reikėjo prieš gerą dešimtmetį, kol dar buvo žmonių, kurie galvojo išvažiuoti. Bet aš tikriausiai išreikšiu ir pasaulio lietuvių nuomonę, kurią praeitą savaitę jūs pristatėte, kad yra labai sveikintina strategija ir tiesiog reikalingas veiksmų planas, nes strategija be veiksmų plano yra dar vienas, kaip ir kolegos sakė, nereikalingas dokumentas. Tačiau aš labai tikiuosi, kad planas gims kartu su strategija ir pagaliau mes po keleto metų pamatysime rezultatus, nes juos pirmą kartą Lietuvoje bus galima apčiuopti, pamatuoti. Tikėkimės, kad situacija keisis iš esmės. Ačiū jums.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė prieš – M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Iš tikrųjų sunku ginčytis ir sakyti, kad tikslai, kurie čia keliami, yra neteisingi. Be jokios abejonės, reikia stabdyti migraciją, rūpintis žmonių sveikata, rūpintis, kad vyrai gyventų ilgiau, ir moterys, be jokios abejonės. Bet klausimas: juk mes ilgai laukėme ne strategijos, o ilgai laukėme konkrečių darbų. Ir čia šiandien jokių konkrečių darbų nėra, čia yra toks, nežinau, aš pavadinčiau 120 patiekalų *fusion* virtuvės meniu.

Kas nežino, tai papasakosiu, paskaitysiu: *fusion* virtuvė – tai madingas, bet nenaujas gastronominis reiškiny, kai vienoje lėkštėje maišomos skirtingų šalių kulinarinės tradicijos, derinami iš pirmo žvilgsnio nesuderinami maisto produktai, tokiu būtu sukuriami iš esmės nauji autoriai patiekalai. Tai čia toks naujas autorinis *fusion* virtuvės patiekalas, kai derinama 120 skirtingų patiekalų.

Gerbiamas ministre, kol perkeltine prasme tauta badauja, jūs ruošiate ilgą *fusion* virtuvės meniu. Aš siūlyčiau grįžti, eiti, daryti labai konkrečius darbus, atnešti konkrečius projektus ir, man atrodo, tokiu būdu mes galėtume daug prasmingiau ir greičiau judėti į priekį.

PIRMININKĖ. Ačiū. Apsispręsimė balsuodami. Kolegos, prašom balsuoti po pateikimo dėl Seimo nutarimo „Dėl demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos patvirtinimo“.

Balsavo 81 Seimo narys: už – 65, prieš nėra, susilaikė 16. Pritarta po pateikimo. Siūlome: kaip pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, kaip papildomas – Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas ir kaip papildoma siūloma Migracijos komisija. Ar galime pritarti tokiems siūlymams? Kitų pasiūlymų nėra? Dėkoju. Bendru sutarimu. Siūloma svarstyti birželio 26 dieną.

13.49 val.

Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo Nr. I-798 3, 4, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 21, 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-1447 (pateikimas)

Priešpaskutinis mūsų darbotvarkės 1-8 klausimas – Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo Nr. I-798 kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII P-1447. Kviečiu ministrą V. Sinkevičių pateikti minėtą įstatymo projektą.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke, dėkoju, kolegos. Pirmiausia turbūt įstatymą teikiu ne kaip ministras, o kaip Seimo narys, Seimo narys, rinktas vienmandatėje, kur daugelis jūsų taip pat esate rinkti, kur iš tiesų gyventojai susiduria su daugiabučių gyvenamųjų namų administravimo problemomis ir ypač bendrijomis. Tai turbūt kaip idėja atrodo labai sveikintina, tačiau realybėje veikia kitaip ir dažnu atveju, deja, bet įstatymas yra būtent administratoriaus pusėje. Žmonės negauna pakankamai informacijos, negauna galimybės susipažinti, kur yra naudojamos jų kaupiamos lėšos, kaip tas lėšas galima naudoti ir panašiai.

Prie įstatymo dirbome gana ilgai, tarėmės ir su bendrijų asociacijomis, su bendrijų steigėjais, su gyventojais. Bet šiandien simboliška, kad įstojome į EBPO visų mūsų darbu... Norėčiau iš tiesų pakviesti, jei įstatymui bus pritarta po pateikimo, per svarstymo stadiją komitetuose vis dėlto taip pat aktyviai teikti siūlymus dėl šio įstatymo, nes, kaip ir sakiau, tikiu, kad kiekvienas susiduriate ir esate bent jau girdėjęs apie šias problemas iš savo vienmandačių.

Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo Nr. I-798 3, 4, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 21 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas yra parengtas atsižvelgiant į praktines problemas, kylančias taikant galiojančios redakcijos Daugiabučių namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo nuostatas. Taigi įstatymo tikslas yra pašalinti galiojančio įstatymo trūkumus, kad Daugiabučių namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo taikymas būtų kuo aiškesnis ir paprastesnis kiekvienam juo besivadovaujančiam asmeniui.

Pagrindinės įstatymo projekto naujovės arba akcentai būtų šie: įstatymo projektu siekiama eliminuoti paskirtojo administratoriaus, tai yra statytojo, dalyvavimą bendrijos steigimo procese. Įstatymo projektu taip pat siekiama išsamiai reglamentuoti pranešimo apie steigiamąją bendrijos susirinkimą tvarką. Įstatymo projektu išsamiau apibrėžiama galimybė iš anksto raštu pareikšti savo valią dėl bendrijos steigimo. Įstatymo projektu aiškiau įtvirtinamos nuostatos, kad bendrija gali veikti ir be įgaliotinių.

Įstatymo projektu įtvirtinama bendrijos pirmininko pareiga registruoti bendrijos narių sąrašą Juridinių asmenų dalyvių informacinėje sistemoje JADIS. Įstatymo projektu aiškiau reglamentuojama atsiskyrimo nuo didelės bendrijos galimybė. Įstatymo projektu siekiama užtikrinti skaidresnį visuotinių susirinkimų protokolavimą, papildomai nurodant, kad per metus gali būti šaukiamas nebūtinai vienas visuotinis susirinkimas, kad visuotinis susirinkimas gali būti šaukiamas ir tada, kai reikia priimti neatidėliotinus sprendimus, siekiant įgyvendinti bendrijos tikslus.

Įstatymo projektu panaikinama nusistovėjusiai praktikai prieštaraujanti įstatymo nuostata, kad žymos apie bendrojo naudojimo objektų valdymo formą, tai yra įsteigtą bendriją, Nekilnojamojo turto registre pranešimo pagrindu daromos, jeigu pranešime nurodyto pastato (pastatų) registro įrašė nėra padaryta žyma apie įsteigtas bendrijas ir kitas bendrojo naudojimo objektų valdymo formas – sudarytą jungtinės veiklos sutartį ar paskirtą administratorių.

Taip pat įstatymo projektu siekiama užtikrinti butų ir kitų patalpų savininkų teisę gauti kuo išsamesnę informaciją apie bendrijos vykdomą veiklą. Įstatymo projektu siūloma panaikinti įstatyme nustatytą reikalavimą bendrijos buveinę įkurti bendrijos valdomame pastate Lietuvos Respublikoje, nes faktiškai bendrijai buveinė (vieta) nėra būtina, yra reikalingas tik registracijos adresas. Atsižvelgiant į išdėstytą argumentaciją, prašau pritarti įstatymo projektui po pateikimo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū už pateikimą, tačiau jūsų dar nori paklausti šeši Seimo nariai. Pirmasis klausia M. Majauskas. Ruošiasi E. Pupinis.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas ministre, ačiū už konkretų įstatymo projektą, kuris, man atrodo, iš tikrųjų kelia svarbius klausimus, ir pačiam tenka daug susidurti kalbant su daugiabučių namų gyventojais ir matant iššūkius, kaip veikia bendrijos.

Vienas iš iššūkių yra, kad bendrijose yra kartais matoma gana daug demokratijos – gali apskusti, gavo ar negavo informaciją, vienokią informaciją, kitokią informaciją gavo. Yra vienas koks nors gyventojas, kuris nepatenkintas ir skundžia, taip stoja tos visos bendrijos gyvenimas ir darbo organizavimas. Mano klausimas: ar nemanote, kad dabar plėsdamas įvairių reikalavimų sąrašą, kaip, kada, ką turi pateikti, tos demokratijos suteiksite daugiau, kas kartais yra labai reikalinga, bet tai gali apsunkinti sprendimų priėmimą?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Iš tiesų bent jau mano patirtis, ką ir mano rinkėjai atnešė, kokius klausimus, tai yra atvirkštinė. Iš tiesų bendrijų pirmininkai linkę neteikti informacijos, nešaukti sueigos, nešaukti gyventojų susitikimų ir gyventojai negauna pakankamai informacijos. Nėra informacijos, kaip naudojami pinigai, ar pirkimai vyksta, ar ne. Bet, kaip aš ir sakiau, įstatymas tikrai yra tobulintinas ir kviesčiau visus prisidėti. Jūsų patirtis, kaip dirbusio Vilniaus miesto savivaldybėje, čia būtų labai reikalinga, nes įstatymas keistas labai seniai ir labai daug kas iš tiesų yra pasikeitę iš esmės. Bet, kaip sakiau, šiuo atveju tikslas yra labiau išvengti pirmininko įsigalėjimo, ypač tų pirmininkų, kurie yra pirmininkai tik dėl to, kad vienaip ar kitaip prisidėjo prie namo statybos ir nuo to laiko jie yra bendrijos pirmininkai, bendrija neturi jokių galimybių juos pakeisti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia E. Pupinis. Ruošiasi A. Kupčinskas.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, savaime suprantama, turbūt turėtų būti galimybė žmonėms rinktis, ar būti didelėje bendrijoje, ar daryti mažą bendriją, bet iš tikrųjų yra ir tam tikros rizikos, nes visi galvoja, kad tai didelės pajamos, ypač jeigu bendrija maža. Iš tikrųjų tai daugiau toks visuomeninis darbas: aukoji savo laiką ir stengiesi vien todėl, kad yra tavo butas, stengiesi visiems kitiems dirbti, tačiau kai kyla klausimas apie atlygį, iš tikrųjų niekas nenori kalbėti. Šiuo atveju yra tam tikrų problemų ir gali jų atsirasti, ypač jeigu bus pradėtos skaidyti tos bendrijos.

Kitas klausimas dėl finansų. Iš tikrųjų turbūt vyksta tam tikri procesai bendrijose ir yra bendri finansai. Iš tikrųjų kaip teisingai atskirti finansus? Ar neprasidės procesai, nes pinigus numetame dabar, juos kur nors investuoja, o bendrija, kuri atsiskiria, gali neatgauti savo lėšų arba atgauti proporcingai mažai. Ar nemanote, kad prasidės teismai? Ar yra koks nors mechanizmas, kaip teisingai spręsti problemą?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Į pirmą klausimą atsakant. Jeigu bendrija nesugeba susirasti pirmininko, bet yra ambicija įkurti bendriją, turbūt nereikia jos kurti, nes faktas, kad pirmininkas privalo gauti atlygį už tą darbą, kurį jis atlieka. Tai yra darbas. Bet, kaip rodo praktika, kiek man teko bent jau Vilniaus mieste susipažinti, tos mažesnės bendrijos iš tiesų dirba efektyviau. Mažiau gyventojų, jų yra didesnis išitraukimas nei tos didžiosios, kur yra per tūkstantį butų, per 300 butų ir ten jau prasideda didesnis biudžetas, jis lengviau skirstomas ir slapstomas, automatiškai didesni pirkimai, didesnės įmonės žaidžia. Mažesnės bendrijos dirba efektyviau.

Dabar dėl atsiskyrimo. Mes čia ir bandome apibrėžti, nes buvo problema, kad yra galimybė atsiskirti nuo didžiosios bendrijos, bet tu nepasiimi savo sukauptų lėšų. Jos privalo būti viešinamos. Vienas dalykas. Tai yra kiek konkrečiai mūsų daugiabutis namas surinko tų kaupiamųjų lėšų ir kokią dalį jis išsineš. Mes bent jau stengiamės taip įstatyme ir sudėlioti, nes dabar yra problema. Žmonės per laiką yra sukaukę labai didelę sumą kaupiamųjų lėšų. Jiems sako: taip, jūs galite atsiskirti, bet kaupiamosios lėšos lieka šioje didžiojoje bendrijoje. Tai turbūt nesąžininga.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia A. Kupčinskas. Ruošiasi V. Vingrienė.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, iš tikrųjų pirmiausia sveikintinas požiūris, kad reikia eliminuoti administratorius steigiant bendriją, nes iš tikrųjų jie kaip šuniui penkta koja.

Kitas dalykas. Norėčiau jūsų pasiteirauti, kaip bus su tomis bendrijomis, kurios bendrai ėmė paskolas renovacijai, sakykim, ar penkių, ar šešių namų bendrijos pasinaudojo renovacijai skirtomis lėšomis, pasiėmė paskolas iš bankų, dar įsipareigojo ir pasirašė sutartis, kad mažiausiai penkerius metus nebus keičiamas juridinis asmuo? Čia, aš įsivaizduoju, gali būti tam tikra kliūtis.

Kitas dalykas. Jeigu atsiskiria mažesnis namas ar kitas namas iš kitų bendrijos narių šeimos, ar neturėtų čia dalyvauti seniūnijos ar savivaldybės atstovai, nes dažnai pirmininkai (praktiškai irgi teko susidurti) tikrai šiek tiek gąsdina tam tikrus gyventojus, kad nori atsiskirti, išsinešti savo dalį ir panašiai. Tai dėl renovacijos...

PIRMININKĖ. Klauskite!

A. KUPČINSKAS (*TS-LKDF*). ...ir dėl mažesnės...

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū, kolega. Geras klausimas, ypač dėl savivaldybės įsitraukimo. Jis būtų sveikintinas, bet dažnu atveju savivaldybė, deja, nesiima spręsti gyventojų problemų. Čia aš stoviu todėl, kad tų problemų per laiką susikaupė labai daug, o savivaldybei jų nepavyko išspręsti, bet įsitraukimas būtų labai sveikintinas. Konsultacijos, rekomendacijos gyventojams labai reikalingos, nes bendrija taip pat yra išipareigojimas. Tai nėra sidabrinė kulka, kuri staiga sumažins komunalinius mokesčius, šiukšlių išvežimą. Tai yra atsakomybė, tiesiog bendrai dalijama. Mes esame atsakingi už tai, kas mus aptarnaus.

Dėl 2 punkto... Dėl 1 punkto, atsiprašau, dėl renovacijos, tai šis įstatymas jokių būdu neskaido automatiškai bendrijų, tai yra tikrai galimybė atverti. Žinoma, jeigu gyventojai turi išipareigojimų, bet yra ir gerai veikiančių bendrijų, niekuomet nesuabsoliutinkime, yra bendrijų, kur per 300 butų ir jos veikia puikiai, efektyviai, yra nuolatinė vadovų rotacija, kaita, ir gyventojai patenkinti. Šiuo atveju aš nematau reikalo, kad kas nors turėtų keistis, bet vis dėlto toms bendrijoms, kurios problemiškos, kuriose akivaizdus pirmininkų piktnaudžiavimas, aš tikiuosi, kad šis teikiamas įstatymas padės spręsti tas įsisenėjusias problemas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia V. Vingrienė. Ruošiasi A. Strelčiūnas.

V. VINGRIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju, gerbiama pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, iš tikrųjų labai sveikintina, kad sudaromos galimybės tiek skaidrinti bendrijų veiklą, tiek įsitraukti gyventojams į veiklą kontrolės, priežiūros procesą, tačiau yra kitas klausimas. Štai ir dabar kolegų uždavė klausimą dėl paties bendrijos pirmininko veiklos ir galimybės būti atlygintam, tačiau yra nemažai daugiabučių, kur gyvena tikrai jauni žmonės, darbingo amžiaus žmonės, ir jie tikrai neturi laiko netgi užsiimti kokia nors papildoma visuomenine veikla. Viename iš tokių daugiabučių kvartalų gyvenu ir aš, bet mums galbūt geriau būtų, kad tie daugiabučiai būtų administruojami administratoriaus, kad būtent jie užsiimtų ta veikla, tačiau matau, kad aiškinamajame rašte vienintelis būdas išeiti iš administratoriaus tai yra gyventojams įkurti bendriją. Ankstesnėse Daugiabučių namų administravimo nuostatose buvo numatyta galimybė, kad gyventojai gali keisti jiems netinkamą administratorių, o šiuo metu tokios galimybės nėra. Ką jūs galvojate apie tai, kad sudarytume tokias lankstesnes sąlygas, kad gyventojai jiems neįtikusį administratorių galėtų taip pat pakeisti?

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū, kolege, už klausimą. Gal šiek tiek aiškinamasis jus suklaidino. Jokių būdu tai neliečia administratorių ir gyventojai, žmonės, kurie neturi laiko užsiimti bendrija, yra laisvi pasirinkti, ar administratorius administruos jų būstą, ar jie steigs bendriją. Vienas dalykas – faktas, kad bendrijos pirmininko pozicija turi būti atlygintina normaliu atlygiu, kad žmogus imtųsi to darbo. Yra žmonių, kurie ieško to, kurie turi kelias bendrijas, administruoja, kurie yra jų vadovai, ir tas modelis veikia sėkmingai, bet, kita vertus, taip pat yra namų administratoriai, kurie veikia visame Vilniuje ir jokiais būdais mes nesistengiame jų pastumti. Žmonės yra laisvi pasirinkti, kuris būdas jiems yra priimtinesnis.

PIRMININKĖ. Klausia A. Strelčiūnas. Prašau, kolega.

A. STRELČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, gerai, kad jūs iškėlėte tą aktualią problemą dėl daugiabučių gyvenamųjų namų, bet kai kurie klausimai vis dėlto kyla dėl pačios registracijos. Iš dalies formaliai yra gerai, bet, kita vertus, reikėtų žmones kaip nors informuoti, vis dėlto būstinė turėtų būti kažkaip apibrėžta, kokioje teritorijoje, kad žmonėms nepablogėtų ta situacija.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Taip.

A. STRELČIŪNAS (*TS-LKDF*). Ir dabar dėl informavimo būdų. Jūs čia minite keletą tų būdų, aš jų neminėsiu, bet kai įteikiami dokumentai ir neįvyksta susirinkimas, kiti žmonės susipainioja, kai antrą kartą balsuojama dėl to paties klausimo. Čia irgi nėra to aiškumo. Ir dėl pačių įgaliotinių skyrimo, jeigu jų mes iš dalies atsisakome, ar nebus vienasmeniškai paties pirmininko veikimas? O taip pats projektas yra geras, tai aš norėčiau, kad jūs...

PIRMININKĖ. Klauskite.

A. STRELČIŪNAS (TS-LKDF). ...atsakytumėte į...

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Gera, supratau. Dėl įgaliotinių. Pirmiausia, tai labai dažnai būtent yra tokia situacija, kad pirmininkas apsis stato patikimais žmonėmis, kuriuos jis paskiria įgaliotiniais, ir tie žmonės *à la* turi kaip įgaliotiniai atstovauti, nors neturi jie jokio įgaliojimo, o tuomet pirmininkas vėl yra teisus. Šiuo atveju mes stengiamės, kad kuo daugiau gyventojų būtų įsitraukę.

Dėl gyventojų perspėjimo, informavimo. Aš manau, yra būtina, kad visais įmanomais būdais jie būtų įspėjami. Ką mes įtraukėme? Kad būtent būtų galimybė, kad jeigu vyko susirinkimas ir įvyko balsavimas, kad tie žmonės, kurie galbūt negali dalyvauti antrame susirinkime, kad jų balsai vis dėlto būtų įskaityti ir pereitų į tą susitikimą. Čia aš matau Seimo Teisės departamento pastabą, taisy sime, kad joki u būdu, žmogus, žinoma, laisvas apsispręsti kitą susirinkimą pakeisti nuomonę, bet... Vis dėlto yra problema surinkti kvorumą. Mes žinome, kuo didesnė bendrija, kvorumas niekada nesusirenka ir pirmininkas toliau dreifuoja.

O dėl pačios būstinės – diskutuotinas klausimas. Žinote, kai mes turime Vilniuje adresų, kur yra registruota po kelis tūkstančius įmonių, tai aš esu labai skeptiškas dėl to būstinės adreso, ar tai nėra kartais savęs apgaudinėjimas. Žinote, svarbiausia yra asmuo ir jo registras.

PIRMININKĖ. Ačiū. Liko dar vienas klausėjas. Manau, suteiksime galimybę, nors laikas baigėsi. Klausia L. Balsys.

L. BALSYS (LSDPF). Labai ačiū, pirmininke, už tokią toleranciją. Gerbiamas ministre, iš tikrųjų neblogas projektas, galima pasveikinti, kad galų gale pateikėte savo projektą po kurio laiko. Bet jūs daug žodžiu kalbate ir rodote supratimą dėl bendrijų pirmininkų problemos, bet siūloma me varianto tekste aš pasigend u, kaip būtų galima spręsti tą problemą, kai bendrijų pirmininkai, tie vadinamieji nesąžiningieji, eina savo pareigas dešimtmečiais, nors įstatymas įpareigoja, kad jie būtų perrinkti, bet jie pasinaudoja Civilinio kodekso spraga ir eina tas pareigas laikinai dešimtis metų. Šito siūlymo nematau, kaip išspręsti tą problemą.

O kitas klausimas dėl naujų bendrijų kūrimo arba atsidalijimo. Jūs siūlote eiti atsidalijimo keliu vienam ketvirtadaliui butų. Ar nebūtų tiesiog paprasčiau sulyginti teises atsidalijančių su naujų steigimusi, neįvedant to butų skaičiaus kiekio, nes gali ir mažiau butų norėti atsiskirti.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Abu klausimai labai teisingi, ypač dėl ilgaamžių pirmininkų. Aš manau, tikrai čia galima papildyti. Žinau, kad jūs esate šitą klausimą ne kartą kėlę Seime, čia jūsų įžvalgos yra labai svarbios, ypač dėl pirmininkų.

Dėl atsidalijimo. Mes labai ilgai svarstėme, kuris modelis būtų efektyviausias ir paprasčiausias, nutarėme tardamiesi toje darbo grupėje, kuri rengia šitą įstatymą, kad būtent vienas ketvirtadalis. Bet tai yra diskutuotinas klausimas. Kaip ir sakiau, turbūt kiekvienas rinktas vienmandatėje, kur yra daugiabučių, susiduria su tomis problemomis, gyventojai neša, neša „Laisvą laikraštį“, pribraukytą, ir panašiai. Faktas, kad mums reikia sprendimų priėmimo, ir aš kviečiu visus teikti savo siūlymus, svarstyti komitetuose ir svarstymo stadijoje pateikti dar tobulesnį įstatymą. Nes iš to laimės tik mūsų gyventojai.

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamasis pranešėjas. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dėkojame. Dabar nuomonė už, nuomonė prieš. K. Mažeika – nuomonė už. Dėkoju, ministre.

K. MAŽEIK A (LVŽSF). Dėkoju, gerbiama pirmininke. Pirmiausia tikrai noriu pasidžiaugti iniciatyva, kurią parodė tiek premjeras, tiek ūkio ministras. Visi vienmandatininkai kolegos ir daugiamandatininkai, kurie bendrauja su daugiabučių namų gyventojais... susiduria gyventojai su tomis problemomis, nes iš to ir renovacijos procesas turi daug problemų, nes nesusitaria tarpusavyje, atsiranda įvairių trukdžių, gyventojai neinformuoti ir t. t., ir panašiai. Aišku, tai yra tik maža dalis bendro problemos sprendimo ir džiaugiuosi kolegos L. Stacevičiaus iniciatyva, kuri dar plačiau šią problemą gvildena. Manau, netolimoje ateityje atsiras dar papildomų projektų, kurie išspręs ne tik bendrijų steigimosi ir atsiskyrimo problemas, bet iš esmės nustatys santykius, kaip žmonėms pasirinkti, kad viskas būtų vienoje vietoje. Tai labai svarbu ir žmonių informavimo atžvilgiu. Išties noriu tik pasveikinti ir paraginti kolegas palaikyti šį projektą ir balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Nuomonė prieš. Niekas nenori kalbėti. Balsuojame dėl pateikto Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo projekto.

Balsavo 83 Seimo nariai: vienbalsiai 83 pritarė po pateikimo įstatymo projektui. Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Aplinkos apsaugos komitetas, kaip papildomas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Yra prieštaravimų ar pritariame, kad paskirtume tokius komitetus? Galime pritarti bendru sutarimu. Dėkoju. Siūloma svarstyti birželio 26 dieną.

14.09 val.

Seimo narių pareiškimai

Mūsų darbotvarkės 1-9 klausimas – Seimo narių pareiškimai. Užsiregistravo kalbėti N. Puteikis. Prašom.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Neplanavau kalbėti, bet gavau į feisbuką nutrauką iš Varnių. Centrinėje aikštėje buvęs parkas iškirstas, vietinė valdžia organizuoja automobilių stovėjimo aikštelę. Tai, kolegos, aš kreipiuosi į aplinkos ministrą, Aplinkos apsaugos komiteto narius. Klausykite, mes esame valdančioji koalicija. Ši beprotybė dabar plečiasi kaip kažkoks maras, ar ne? Vietos savivaldybių tarybų negudrūs politikai savo gudriems draugams organizuoja didelį pelną organizuodami visiškai sveikų medžių kirtimą. Ir ten arba daromos stovėjimo aikštelės automobiliams, arba perkami prancūziški, ispaniški medeliai, kurie po metų nudžius. Aš raginu Aplinkos apsaugos komitetą ir poziciją, ir opoziciją raginu – padarykime pasitarimą, imkimės kokių nors ryžtingų priemonių, sustabdykime šitą pinigų vogimą ir sveikų medžių kirtimą. Tai tiek.

PIRMININKĖ. Ačiū. Daugiau pareiškimų nėra. Registruojamės.

Užsiregistravo 82 Seimo nariai. Tad šiandien dienos, gegužės 3 dienos, nenumatyto posėdžio darbotvarkė baigėsi ir posėdis baigiamas. (*Gongas*)

Mielieji kolegos, nuoširdžiai dėkoju už šventišką, gražią ir darbingą dieną. Linkiu visiems kuo didžiausios sėkmės.

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

Adamkus Valdas 9, 10, 12, 16
Anušauskas Arvydas 25, 29

Balsys Linas 34
Basanavičius Jonas 12
Baškienė Rima 5, 16
Bernatonis Juozas 15, 22
Burokienė Guoda 30
Butkevičius Algirdas 18, 22

Chreptavičius Jokimas Liutauras 10

Daukantas Simonas 12
Degutis Ričardas 25
Dumbrava Algimantas 29

Gailius Vitalijus 22
Gumuliauskas Arūnas 14, 15
Gurija Anhelis Chosé (Gurría Ángel José) 18, 19, 21

Kalinauskas Kostas 13
Kasčiūnas Laurynas 14, 24
Kasparovas Garis (Kasparov Garri) 13
Kirkilas Gediminas 13, 19
Kosciuška Tadas 6
Kreivys Dainius 22, 28
Kubilius Andrius 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 22
Kukuraitis Linas 26, 28, 29, 30
Kupčinskas Andrius 28, 29, 32, 33

Landsbergis Vytautas 9, 10, 12, 16
Linkevičius Linas Antanas 19, 23, 24, 25
Lozoraitis Stasys, vyresnysis 13

Mackevičius Juzefas (Mackiewicz Józef) 13
Majauskas Mykolas 28, 30, 31, 32
Maršalas Džordžas (Marshall George) 10, 17
Masiulis Kęstutis 15
Matulionis Deividas 19, 22

Mazurek Beata (Mazurek Beata) 5, 6, 8, 9
Mažeika Kęstutis 34
Merkel Angela 18, 19
Monteskjė Šarlis Luji de
(de Montesquieu Charles Louis) 7, 11

Narkevič Jaroslav 14, 15

Okinčicas Česlavas (Okinčic Česlav) 10, 12
Ostrogiškis Konstantinas 6, 8

Parubijus Andrijus (Parubij Andrij) 5, 8, 9, 15
Pašinianas Nikolas 25
Potockis Ignas 10
Pranckietis Viktoras 5, 6, 15
Pukšto Andžėjus 12, 13
Pupinis Edmundas 31, 32
Puteikis Naglis 35

Rinkevičius Viktoras 24, 25

Sabatauskas Julius 25
Sierakauskas Zigmas 13
Sinkevičius Virginijus 31, 32, 33, 34
Skaistė Gintarė 28, 29
Skvernelis Saulius 16, 18
Snaideris Timotis (Snyder Timothy) 9
Stacevičius Luras 29, 30, 34
Stanislovas Augustas 11
Strelčiūnas Algis 33, 34

Šakalienė Dovilė 15

Vareikis Egidijus 23, 24
Vingrienė Virginija 32, 33

Zananavičius Albinas 21
Zingeris Emanuelis 21, 24, 25

Žylius Rimantas 22

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*

Interneto puslapis *www.lrs.lt*